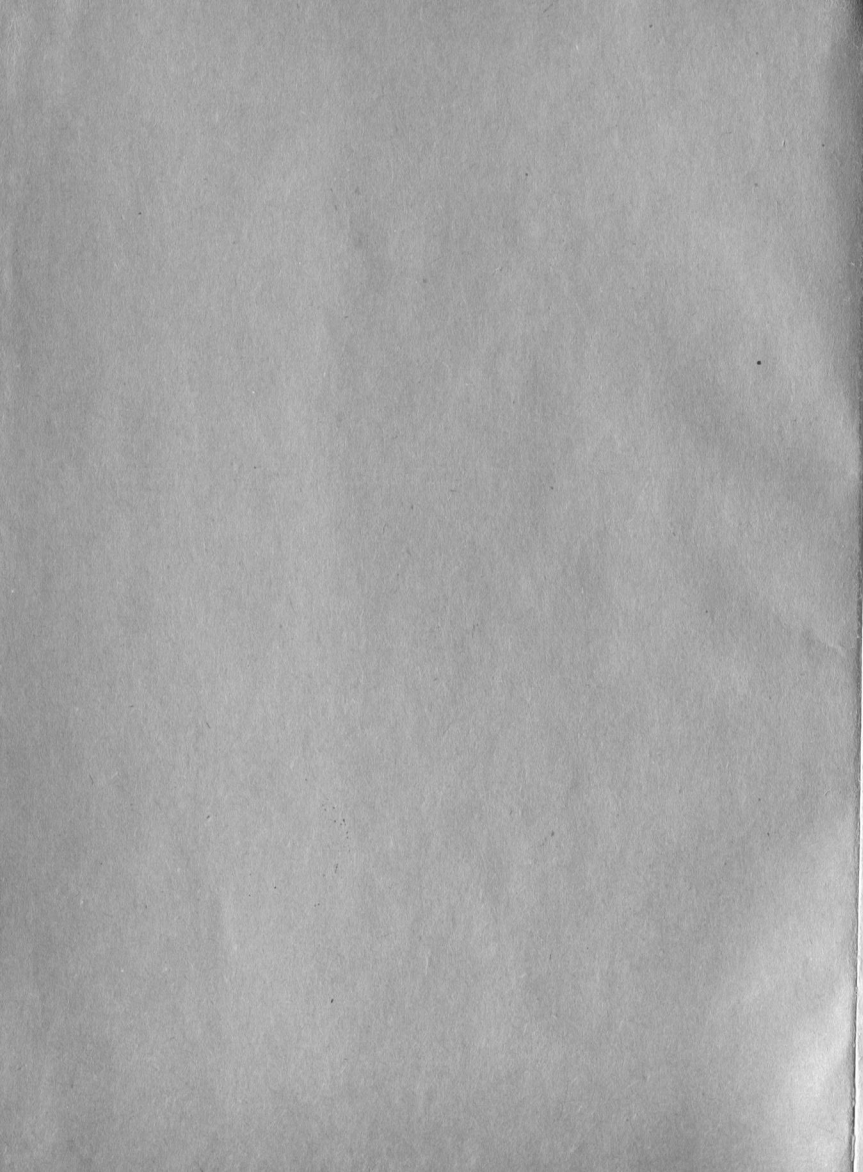

ГДИАНКЕВІАС

КОМІ СЫЛАНКЫВІАС

Чукӧртісны *Морозов А. да Із'іуров І.*

Комі ніга лезанін
Сыктывкар—1929

Коми песенник.—Собрани А. Морозов и И. Из'юров.

Отпечатано в типографии

Коми госиздата

в колич. 4.000 экз.

Облит № 315

1 9 2 9

I РЕВОЛУТСІЯ СЫЛАНКЫВІАС

ІНТЕРНАТСІОНАЛ

Сувт, четчы ёрѡм, дорѡм войтыр!
Сувт, тшыглы кулысь, бѡрдысь йѡз!
Пѡсь виртѡ пузьѡд, пальѡд ойбыр,
Мед олѡм ѡзйѡ биын моз.
Став мувыв пежсѡ дзикѡдз гѡрам,
Лѡк вужсѡ бертам—мед оз пет;
Ми долыд олѡм выльбысь дорам:
Код вѡлі тшыг, мед лоас пѡт.

Тайѡ кыпѡдчѡм миян

Мувыв медбѡрѡя кось.

Сувт, уджалысь йѡз пиян,

Став эмбур аслыд босѡт!

Оз сетны сарѡяс личыд олѡм,
Оз киссьы енсянѡ нинѡмтор,
Ас вынѡн босѡтны быдѡн колѡ,
Став тільсьысь-пессьысь миян дор.
Мед мынлас горшысь чорыд гѡрѡд,
Мед мупыр мунас мустѡмтор,
Босѡт мувыв пежсѡ путкыльт, пѡрѡд,
Ён, дась пѡсьвывсьыд шудтѡ дор!

Тайѡ кыпѡдчѡм миян

Мувыв медбѡрѡя кось.

Сувт, уджалысь йѡз пиян,

Став эмбур аслыд босѡт!

**Мый муыс лэптö—ставыс миян.
Быд уджсö вермö вына сой.
Став дыша-горшсö пöдтам биöн,
Коді оз уджав, мед оз сөй.
Оз зэв дыр курксы кырныш чукöр,
Ми регыд индам оланін.
Быд асыв сывкйö кыа югöр,
Гöрд мича шондi сетас вын.**

Тайö кыпöдчöм миян
Мувыв медбöръя кось.
Сувт, уджалысь йöз пиян,
Став эмбур аслыд босьт!

Илля Вась

ТОМ УЖАЛЫС ІÖЗ

(Сывсö „Молодая Гвардия“ -моз).

**Вай тувтчöй водзö, ёртъяс,
Гöрд югыд кыалань:
Пöсь сьölöма том мортъяс,
Туй восьтö югыдлань.
Мед сьölөмъясным вöлі кöрт,
Мед флагным öзйö би кодь гöрд
Том тільсысысь-пессысь войтырлөн,
Сьöд уджөн олысьлөн.**

Ми асьным ставсö тöдлім,
Ми тöдлім сьökыд удж:
Сэк кынөм муртеа пöтліс,
Эз вöвды шойччөм сутш.
Эг тöдлöй гажа челядьдыр,
Няйт пытцкын луасим ми пыр.

Том тільсысысь-пессысь войтыръяс,

Сьöд уджөн олысьяс.

Кер пöрөдiм, мыр бертiм...

Пöсь киссис көшысь моз,

Ас пöсьөн сэки вердiм

Ад горша кырныш поз .
Но ёнмис ки-кок, эз ло кын,
И сьёкыд уджла содіс вын
Том тільсьысь-пессысь войтырлөн,
Сьёд уджён олысьлөн.

Ми гөрд флаг лэптам вылө,
Мед ломзьё би кодь дон...
Ті өтувтчан шы кылөй,
Том войтыр—ныв и зон.
Мед удж медыджыд лоас век,
Став йёзыс өтлаасяс мед—
Пет тышө, тільсьысь-пессысь йёз,
Сьёд уджён олысьяс.

Илля Вась

В О Д З Ё

(Сывсьё .Будёный марш мөз).

Гөрд югыд шонді енэж шөрө петөма,—
Став муыс өні ыпъялөмөн ломтысьё...
Важ нартинана олөмла
Вын, гашкө, быри қомилөн?
Эз, эз на быр вынным,—пуө вир!
Сувт, войвыв пиёй, повтөг водзё мун—
Гөрд кодзув индас туй...
Мед садьмас коми йёз!
Выль олөм вөчны, ёртөй, босьтчы, сувт!
Став олөм коми йёзлөн—сьёкыд удж.
Ми вежөрнымөс, сюсьлуннымөс қотырма.
Сэк мунам водзё өзйөм повтөм сьёлөмөн—
Туй шөрын, улын,няйтын веглясьысьяс вомөныс
Бур олөм вөчны коми йёзлы отсалам.
Сувт, войвыв пиёй, повтөг водзё мун—
Гөрд кодзув индас туй...
Мед садьмас коми йёз!

Выль олём вӧчны, ёртӧй, босьтчы, сувт!
Став олём коми йӧзлӧн—сьӧкыд удж.
Ми Тӧвпозиссӧ пӧртам сэки зарниӧ,
Став Коми мусӧ заводъясЭн тыртам ми,
Став юсӧ сӧтысь йитлам ми,
Став йисӧ, лымсӧ сывдам сӧсь...
Шань, шыбит важсӧ! Тырмас, ёрт!
Зіль водзӧ, коми морт!
Сувт, войвыв пийӧй, повтӧг водзӧ мун—
Гӧрд кодзув индас туй...
Мед садьмас коми йӧз!
Выль олём вӧчны, ёртӧй, босьтчы, сувт!
Став олём коми йӧзлӧн—сьӧкыд удж.

ЗЭВ ЫДЖЫД КЕРКА МИ...

(Сывьсӧ „Рабочий дворец“ моз).

Сьӧд пемыд гу вылӧ посньыдик изьясысь,
Пӧсьысь да мудз сьӧлӧм синваясысь
Зэв ыджыд керка ми—зэв ыджыд керка ми—
Лӧптамо уджалысь йӧз.

Ёнлунла тиралам. Чорыдӧсь сойясным.
Кужам ми вӧчныс, кӧть пемыд на сэн.
Сыркнитам керка ми—сыркнитам керка ми—
Вылӧ нин кыптӧма стен.

Букуша видзӧдӧ кымӧра енӧжыс...
Мудзысла уси нин вель уна йӧз...
Зэв ыджыд керка ми—зэв ыджыд керка ми—
Лӧптамо уджалысь йӧз.

Ру пытшкын, пемыдын зэв вылӧ кыпӧдчас.
Шонді моз разӧдас сьӧд пемыд вой.
Кӧрт кодьӧсь лоам ми—кӧрт кодьӧсь ёнӧсь—
Разсялас кӧртӧда сой.

Јонжыка, јортјасöj!.. Ен повзöj нинöмыг —
Гурöма тујыс-öд, со сijö тан...
Ескан-кö асывлы—ескан-кö асывлы —
Мудöдсö пукты щöщ, пан...

Гöд пемыд гу-вылö поснi бiк iзјасыг,
Пöбыг да муз гöлöм гiнвајасыг
Зев ыжыд керка мi—зев ыжыд керка мi —
Лептамö ужалыг jöз.

1924.
1927.

Роч-вылыг лöгöдiс

Илла-Ваг.

Ерд-вылын гу-нöрыс ем...

(Јанвар 9 öд лунö, 1905 воö, усыгјасöс казтыштöм).

дасöд верст-сајын столiтса-карган,
Ерд-вылын нöрыстор ем...
Сетыг кывлывлö кырнышлөн карзöм,—
Кырнышыд сы-вылö-j ем...
Јанвар тöлыгын, војшöра-вöјын,
Ерд-вылас локтiсны jöз.
Медa казакјас мортвиыг сарлөн —
Түјпомсö (лок ужлыг) зebiсны сiз...
Куз-војбыд најö сен кодјiсны пыдö.
Öтласа, паскыд зев гу;
Вочасөн карганыс мортшојјас вајiсны,—
Кыв-ни-жын некод ез шу...
Кыз севга гу-шöрас шојјассö гöдiсны
Гiрiлук-тојлалiг-тыр,
Вылыгань кызiкөн кын муөн тыртiсны...
(Гу-пыщкас муыс ез тöм!..)

* * *

dasöd верст-сајын столйтса каргаң,
Eрд-вылын гу-нөрыс ем...
Сетыг кывлывлө кырнышлөн карзөм,—
Кырнышыд сы выпө-ј ем...
Jeжыд лым-улын, пемыд гу-пыщкын
Уғыојас кујлөны тыр, —
Өкмысдас өкмыс рөгөза кульлын!..
Гу-пыщкас муыс оз төр...
Кујлөны...—Kоді-кө жугалөм јурөн;
Kодлөн-кө орома кі;
Kодлөн-кө морөсас өвіңеча-ыргөн. —
Kодлөн-кө бағ, кодлөн-кө пі...
Волісны сы-бөрын гу-дорас сетчө
Бурторјөн казтылыг јөз,
Музөм чужөма ужалыг котыр,
Кыз колө казтыштны мед...
дыр најө жугыла, кыв-ні-жын шутөг,
Гу-дорын шөгісны сен,
Вомкөщныс чорыда кодөскө јоріс,
Көсјыөіс мынтыны воғдөс...

* * *

dasöd верст-сајын столйтса-каргаң,
Eрд-вылын гу-нөрыс ем...
Сетыг кывлывлө кырнышлөн карзөм,
Лок кырнышыд сы-вылө-ј ем...
Maj луно кырнышјас төдлісны сетөн,
Кыз волісны казтывлыг јөз,
Ha-dinө волісны казакјас плөтөн —
Вөтлісны гу-дорыг сөг...
Кыз сөгга вокјаслы пышјыны лоі,
(Воғсасны нінөм ез вөв...)
Кыз мырфөісны гөрд знамја кыө.
да лојісны најтыскөд-сөр...

* * *

Но төдласны кырнышјас мөды!..
Регыд-нын, матын-нын кад,
Кор сувтас став ужалыг-јөзыс,
да лептыгас гыр-рөма плаг.

Ч. Т-В.

ҖЕВИГӨН-КОЛЬЛӨДИГӨН ГЫЛАНКЫ

Бур вокјасөј, ког-вылын угинныд ті,
Мед ужалыг лөгыда олө.

Мыј вермінныд, гетінныд јөзыслы ті.
І кулөмыг ті енө полө.

Ез жалитлы тіјанөс вірјуыг сар,
Лок-местаын, турмаын віңіс.
Ез жалитлы тіјанөс сарыслөн суд,
І судитіс лок-ногөн сіңі.

І суд-бөрын, коңөрјас, мунінныд ті,
Зев ылө ті мунінныд, вокјас.

Туж тіјан оз помаг і шөјтчөг оз ло,
І дорөма ијас і кокјас.

Жар тіјанөс сотө —көч сетчө-жө кув,
І ловавны ті онө вермө.

І туж-шөрын, коңөрјас, уғанныд ті.
А стражаыс јонжыка скөрмө.

Жар-лунјасө өгыр-моз доналө көрт, —
Кі-кокјастө тіјанлыг јірө.

І ранаыг војталө, визывтө вір,
І пыдөжык көртјасыс пырө...

А зарны дворечјасын вірјуыг сар
Пыр гажөдчө, шогјас оз төдлы,
Оз жалит гөль-јөз-вылө пула да штык,
А мөдторсө нинөм оз гетлы.

Лок-сарыслөн сарстволы воөма пом.
Гөль јөз вөля бөгтіс ас-кіө...

Бур вокјасөј, корөинныд, гетінныд ті
Гөль јөзыслы вөласө сіјөс!

М. Н. Лебедев.

ДУБІНУШКА

Уна кывлывлі быланкывјаслыг ног,
Мыјдтѳм, нѳмыс і шогыс сен кылѳ;
Medga-jonasѳ-нѳ мѳртчѳс гѳлѳмѳ мем
Ѳтѳ быланкыв ужалыг јѳзлѳн:

Ек, дубѳнушка, укнѳем!
Ек, ѳельонаја, сама појдѳот!
Подѳорнѳем! подѳорнѳем!
да укнѳем!

Воѳыг-воѳѳ сѳз дыр војас колѳны пыр —
Чужан му-вылын унатор вежѳс,
Плѳет да зор—омѳльтор—ылѳ шыбытѳс јѳз —
Важ кѳлујтѳ кѳрт машѳна вежѳс.

Ок машѳнаыд-тај кокнѳид!
Кѳрт-кѳлујыд-тај і лѳгыд!
Ачыс мунѳ! ачыс мунѳ
Кызѳ леѳзан!

Мѳжан сар ез вѳв јѳј: сѳјѳ—купечла-dop —
Лоѳ купечыд сылы јон пыкѳд.
А роч мужѳклы мыј? Ачыс машѳна тор.
Сѳјѳс јѳрѳмѳн јѳрѳ ас-мортыс.

Ок, машѳнаыд-тај, вѳлѳм, гѳкыд!
ѳеѳнга, кѳртыд-тај бѳр doric!
Пѳкѳ еоштѳс! пѳкѳ воштѳс
Купечыд!

Енлы, вѳдчыгылы те, мѳжан-вѳрјуыг-сар,
Мѳ ог кутѳј тѳрпѳтны сѳз воѳѳ.
Повѳзас ужалыг јѳз,—повѳзас лѳк-кырныш-став:
Вѳрѳн мынтыны кутас тед воѳѳс.

Ок, дубѳнасѳ-кѳ лептас!
Јур вестад-кѳ кутны кутас!..
да кыз ѳдзас! кыз ѳдзас
да леѳзас!

В. Т. Чѳстѳлов.

ГОРД ПУРАПАС

(Красное знамя).

Синваон ојдöма му помтöг:

Став олöм мијан—гöкыд уж.

Но воас регыд сiјöм кадыс,

Кор мезмас уж,—он сiјöс вуж!

Јургы, сылöм мијан, гöгöр кыв!

Му-пагта гöрд-пас мијан тöвзö,

Нуö вермасöм шы, ыжыд гым,

Кöјдыс бур олöмлыг көзö,

Чим-гöрдөн пöртмасö—вег öзjö;

Сен вiрным мијан бiалö,

Вiр ужалыгöн вiјалö!

Мед важö-кыскысјаслы колö,

Кыз војдöр, кыны чераң-поз,—

Льок-синтöм, вынтöм-помсö олö,

Бур кыптö југыд-шонди-моз!

Јургы, сылöм мијан, гöгöр кыв!

Му-пагта гöрд-пас мијан тöвзö,

Нуö вермасöм шы, ыжыд гым,

Кöјдыс бур-олöмлыг көзö,

Чим-гöрдөн пöртмасö—вег öзjö;

Сен вiрным мијан бiалö,

Вiр ужалыгöн вiјалö!

Пом jöзöс нартiтöмлы воö.

Оз мортлы көјин-коф ло морт.

Сек мезмöм ужыд шуда лоö,

Став jöзыс—вок, Став муыс—горт!

Јургы, сылöм мијан, гöгöр кыв!

Му-пагта гöрд-пас мијан тöвзö,

Нуö вермасöм шы, ыжыд гым,

Кöјдыс бур олöмлыг көзö,

Чим-гöрдөн пöртмасö—вег öзjö;

Сен вiрным мијан бiалö,

Вiр ужалыгöн вiјалö!

Щош, вокјас, воџо мунам ставным,
Кі мџда-мџдлы сетџмџн...

Код ыжыд тџвлы шуас: „сувт-пџ!“

Мыј сещџм мувылын јон ем?

Јургы, ылџм мјјан, гџгџр кыв!
Му-паста гџрд-пас мјјан тџвџџ,
Нуџ вермагџм шы, ыжыд гым,
Кџјдыс бур олџмлыг кџџџ,
Чим-гџрдџн пџртмагџ—вез џзјџ;
Сені вјрным мјјан бјалџ,
Вјр ужалыгџлџн вјјалџ!

Мед ужалыгџс гџрџм бырџ,
Мі омџлыслыг бертам вуж,
Мі јндам мулы тужсџ вылџс, —

Мед џтнас ыжыд лоџ Уж!

Јургы, ылџм мјјан, гџгџр кыв!
Му-паста гџрд-пас мјјан тџвџџ,
Нуџ вермагџм шы, ыжыд гым,
Кџјдыс бур олџмлыг кџџџ,
Чим-гџрдџн пџртмагџ—вез џзјџ;
Сен вјрным мјјан бјалџ,
Вјр ужалыгџлџн вјјалџ!

Жан-Морџс.

МІ АСЛЫНЫМ АГНЫМ...

(Сывџџ „Мы сами копали могилу себе“-ног).

Мі аслыным агным-жџ парјалім гу.

Мі кодјим-нјјн, ештјс-нјјн сјјџ,

І сулалам сені џџд гу-дорын мі.

Вјј лыјлџј-жџ мјјанџс, вјјј.

Мед доналџм пулаыс јуыштас вјр,

Мед морџсџ гвјџечыс пырас.

Сџ вџрџыштлы џџлџм: џџ тџџам жџ мі,

Гџлџ јџз-понда олџмным бырас*.

А зор тошка генерал шпынмуніс сек:

„Гу коджомыд тїжанлы аѳтѳ!
Тї му вѳлі корад, сетї ме му,
А вѳлатѳ јенежыг адѳад“.

„Звер-гѳлѳма кырныш, ен серавлы те,
Мед мїжан-кѳ тащѳм-нын шудным,
Вїр кїстѳмыг воѳѳс-на мынтасны тед—
Не пыр гѳлѳс горшѳдыс кутны.

Мї мездлунсѳ перјыны богтчылім воѳ,
Лѳок пулалы паныд мї петїм.

Мї-бѳрвыгван локтас выл тышкагыг јѳз—
Сек на кїѳ мездлуныс шедѳ.

Власт богтасны ас-кїас ужалыг јѳз
І дорасны выл олан ногјас.

Сек гугањным налы мї вїсталам кыв:

„Гѳл-јѳз-понда когаѳѳј, вокјас!“

Вај лыјлѳј-жѳ, лыјлѳј-жѳ, помалѳ нем,
Мед вїрјуыг-сѳлѳмныд бурмас.

Гѳл ужалыг сувтас і кыптылас вен,—
Сек пагвартас гѳл јозлыг ѳрма.

Ілля-Вас.

КОМІ ЗБѳЈЛУН

Гажажык, комї јѳз олѳ!

Шогыны, бѳрдны оз ков!

Кулѳмыг, смертыѳ ен полѳј:

Некор оз кув мїжан лов!

Лов мїжан кувны оз вермы!

Ловлы оз воыывлы пом!

Ловја морт некор оз јѳрмы:

Мортлы он пукты кѳртвом!

Уна мї адѳылім шогјас...

Жалїтыг некод ез вѳв.

Вунѳдам сїјѳс, бур вокјас,

Шогсѳ мед новлѳѳлас тѳв!

Җекоп ми шојтчөг ег тәдлөј:
Корғим ми пыр кынөм-пөт.
Збојжыка, вокјасөј, ветлөј,
Мијанөс адзасны мед!

Кутам ми смелжыка овны!
Мијанлы шог, абу шог!
дугдам ми лок јөзыг повны:
Лок-вылө агным ми лок!

Гажажык, комі јөз, олөј,
Кытчөз вын-ебөс ез быр!
Мијанлы гажыс і колө,
Адзам ми гаж пырыг-пыр!

М. Н. Лебедев.

II

ГӨРД-АРМИЈАСА ҒЫЛАНКЫВЈАС

ГӨРД-АРМИЈА

(Сывгө „Марш Буденного“-ногөн).

Љок мiстөм, пөттөм, зев горш кырныш-чукөр-моз,
Роч-муын быд пельөсө жежыд вөчлис поз:

Кыз везјасөн дыр гарталис,
Век Роч-му бостны арталис,

Пыр көсјис вөчны Сөветвластлы пом.

Өд мијан Гөрд-армија — повтөм, јон:

Оз бөрө мун,

Оз могыс сылөн вун;

Өд уна тышнад сылөн чорзис сөн,
Код локөн локтас,—петкөдлас звөн.

Бi-кыш-пыщкын Гөрд-армијаыд пессис дыр,

Сек жежыд-чукөр Роч-му-пагта вөлі тыр,

Код сурө — лөка вијөны,

Быд большевикөс лыјөны,

Ез лыддыгны көт пөрыг, көт-і том.

Өд мијан Гөрд-армија — повтөм, јон:

Оз бөрө мун.

Оз могыс сылөн вун;

Өд уна тышнад сылөн чорзис сөн,
Код локөн локтас,—петкөдлас звөн.

Пан-Польша да феңікін, сөгә Врангель-бар,
Льок Махно да Јудеңич, сөгә Колчак—„сар“
Кыш-піө Роч-му бөгтісны,

Важ властјас гөгөр вогтісны;

Ферт, секі вөлі өкыд олан-ног.

Öd miјan Görd-armija—повтөм, јон:

Оз бөрө мун,

Оз могыс сылөн вун;

Öd уна тышнад сылөн чорзис сөн,

Kod локөн локтас,—петкөдлас звөн.

Роч-муывса гөль војтыр, быттө өти морт,

Пыр сувтіс жеждјаслы воча, — вуні горт;

Фыр вывті лоі песгыны, —

Бөр жеждјасөс весгыны,

Роч-муын медем бырас зикөз шог.

Öd miјan Görd-armija — повтөм, јон:

Оз бөрө мун,

Оз могыс сылөн вун;

Öd уна тышнад сылөн чорзис сөн,

Kod локөн локтас, — петкодлас звөн.

Görd-armijaнд тышкагис, ез төдлы муз.

Ферт, жеждјаслөн бөрвылас ез выныс суз...

Med ёні выльыг воласны, —

Ми чајтам-да, ферт, поласны

Роч-муө сујны ловја-вывгыс јур.

Öd miјan Görd-armija — повтөм, јон:

Оз бөрө мун,

Оз могыс сылөн вун,

Öd уна тышнад сылөн чорзис сөн,

Kod локөн локтас,—петкөдлас звөн.

Выл-Паш.

МЕНЫМ МАМӨ. 1 =

(Сывгө „Провожала меня мать“-моз).

Меным мамө долыс пыр:
    Мыҗла мунан?
Рөдвуж локтис керка тыр
    Петан-лунө.
— „Кытчө-нө те, Мікулај,
    Кытчө мунан?
Арміјаад ем-һин-тај
    Јөзыс уна.
Большевікыд өні јон,
    Јон-һин тетөг.
Мыҗ-вылө-нө тенад, зон,
    Вежыд петө?
Вojна-вывыд он-һин вај
    Аслыд буртө.
Өвгы, өвгы, Мікулај, —
    Воштан јуртө.
Мамыд бөррө лун і вој, —
    Адзан, қормис,
Вojна-јылыг шыбыт вај
    Ассыд сорһи.
Адзан, өні важыг шаһ
    Лоі олөм:
Мујас-вылын мијан һаһ
    Унжык волө.
Лушщө гөтраг, піјукөј,
    Өпрөг-вылө.
Вај-жө, Мікул, сіјөс те,
    Зев зіль нылыс“.
Копыртчылі улөз сек
    Ме рөдвужлы;
— „Кутны шедөм-вөльасө
    Колө кужны.

Тіжан-коф-кө вөліны
Ставыс јәјәс,
Важөн ескө озырыд
Мырғис вөля.
Со мыј-понда оз лок ун,
Вірөј пуө.
Гаж корғны-өд ме ог мун, —
Гөлөм пуө.
Озырјаскөд кыптис тыш,
Кыптис чорыд.
Кырнышыс шөщкөртны гыж
Гөрөд власт корө".

Илла-Вае.

СТАВНЫМ ВОЛИМ...

(Ногыс „При лужке, лужке, лужке“-лөн).

Ставным вөлім мамлөн пі...
Төдлім уна шогјас.
Шогыс огө полө мі,
Ужалыс бур вокјас.

Пессіс „православней“ сар...
Јона лоі муғны:
Уна сурліс пемыд ар
Ывла-вылын уғны.

Өні вогсіс гөльы туј —
Востім уна вірөн.
Сөмын век-на лок буржуј,
Век-на піңсө јірө.

Важға сылы көт і жал —
Кулөмөс он ловғөд;
Міјан вегіг оз пов чал —
Міјанөс он повғөд.

Пёрыс јөзлы воо пом, —
дырөн-назён бырө.
Пёрыс-пыдди быдмө том, —
Міјан радыс тырө.

Вермас век-на лоны коо —
Абу ылын рөкыд —
Век-жө роч-мутө он бост:
Бостныд лоо гөкыд.

Секі быдён көлям горт,
Мунам војна-вылө.
Ставным, кызі өті-морт
Сувтамө враг-вылө.

Налы сузгас міјан вын,
Лябны огө кужөј...
Кутас резны бі да щын...
Тажө кыв ог вежөј.

Төдам кушөм права бур,
Шуда олөм гіјам...
Сөвет-понда пунктам јур, —
Візам том Роггіја.

Коммунар оз некор бөрд,
Абу страшнө кулөм.
Міјан знамја југыд-гөрд, —
Кулам мі сы-улын.

В.-Јогор.

ЫЛЫН, ЫЛЫН РОЧ КАВКАЗЫН-2 =

(Ногыс „Вдоль по линии Кавказа“-лөн).

Ылын, ылын роч Кавказын,
Уна, уна кісгіс вір...
Војска-воңын вөлі варыш:
Гөрд апітсер — команџір.

Сіјө мјанөс зев ошкіс,
Сен-жө өетіс јон пріказ:
„Мед быд кын вөлі, вокјас,
Выл ружјө да патрон дас...

Пуртөсын мед лечыд шашка,
Коскө өшны револьвер...
Мунамө мј враглы паныд,
Петкөдламө налы шер...

Ставсө пасјам, огө полө.
Озыр понлы сеті туј.
Коді колө богтам пленө,
Ещажык мед лоө шуј“...

Кустјас-дорө наңөн водіс
Паскыд-рушку — генерал.
Кыз-пу-улын рана-понда
Кујліс мјан комі морт.

Том бур-вірыс јона муніс —
Кыз-пу-дінган мөдіс шор...
Вылын лебаліс гөд кырныш,
Кыліс муыө гојантор.

„Ен-на, кырныш, јона термаө,
Ез-на лолөј ставыс пет.
Лебңы, лебңы комі-муө,
Бағлы-мампы јуөр сет.

Вігтав менам гөтыр-пулы,
Мед оз вітчыг менө бөр;
Менө гөтраліс тан сабля —
Воссіс зонлөн морбс-шөр...

Мунөј, мунөј, вокјас, воқө,
Став му-пагта вөчөј мір;
Менө кыз-пу-улө кольөј, —
Мед-нын петас алөј вір;

Кыз-пу кутас менө төдны:
Улас лоө менам горт...
Сіјө төвкөд кутас ывыны,
Кызі колтчіс комі морт"...

В.-Югор.

ГӨРД-САЛДАТӨ МУНӨМ-Э

(Сывгө „Проводы“-ногөн).

Гөрд-салдатө мунам мі
Гортған ылө;
Том јөз, гажажыка ті } (кыкыг).
Ставөн ылөј.
Важ власт-дырјі ветлісны
Міјан вокјас,
Сек салдатлыг кульлісны } (кыкыг).
Лөзөң бокјас.
Выл власт-дырјі лоі мөд
дистсіпліна, —
Он те нөјтөм, відөм төд, } (кыкыг).
Он ју віна.
Гөрд-салдатөс сетөні
Велөдөны,
Кыз роч-муын олөны } (кыкыг).
Петкөдлөны.

Сен те төдны кутан пыр
                 Вылтор уна,
 Он ло важ-коф пемыд мыр } (кыкыг).
                 Локтор вунө.
 Газ, пишщаль да пулемјот
                 Төдны колө.
 Гөрт-сапдатлөн муса јорт, } (кыкыг).
                 Абу полөм.

Выл-Паш.

ЧАПАЈЕВ *) = 4 = —————

(Сывгө „Ермак“-ногөн).

Зев гажа, југыд вөлі лун,
 Гөрд шонди јона пөјіс кушын;
 дыр ташөм луныс, дерт, оз вун,—
 Чапајев зев дыр пессіс кышын.

Казакјас, кың-тај чорыд зер,
 Лебчысны вөрсаң гөрдјас-вылө:
 Пөс вөрөн тыріс міртуј-шөр, —
 Лыгөмыс ылөң вөлі кылө...

Гөрд војтыр ез жалытны вын, —
 Чапајев өлөм налы сетө;
 Век гымгө, саргө, гөгөр щын:
 Быд пишщаль-помыс пула петө.

Чапајев пессө, ставыс вір:
 Пельпомыс, раңитчөма кыс,
 Пишщаль томанлөн заткө зір...
 Зев уна казакөс-нын вііс.

---

*) Чапајев-јорт вөлі гражданскеј војна-дырји 25-д стр. дивізіяын команђырын. Лыфдөј сы-јылыг Фурманов-јорт-лыг ыга — „Чапајев“.

Ез повзы нѳтї „Чапај“-јорт,
Ез пыщҗы јѳз-мѳз ылі вѳрѳ,
Щѳщ ськѳд вѳлі кьз-вїт морт...
Пыр нѳджѳн мунїс валањ—бѳрѳ.

Кыр-дорын венгїсны зев дыр,
Казакҗас богтїсны-нын кьщѳ;
„Чапајлѳн“ кьтчѳз вын ез быр,
Песелснҗы бѳрас зїк-нын кькѳн.

Сен врагыс топѳдїс-нын кьщ,
Чапајев-гѳгѳр ојдїс вїрѳн...
Мед казак ловјѳннас ез щьщ,
Четчыштїс Урал-јуса јїрѳ.

Тақ кулі мїјан „Чапај“-вок,
Гѳль-понда гѳлѳм сьлѳн пуїс.
Бѳр јортным мї-дїнѳ оз лок, —
Ураллѳн ваыс сїјѳс нуїс.

Выл-Паш.

Мед-Бѳрҗа вѳт

(Сывгѳ „В полдневный зной в долине Дагестана“-моз).

Гѳрд-армїја лок жежыдҗасѳс зырѳ.
Оз лантлы сен скѳр пушкаҗаслѳн гым.
Ме лыҗса щѳщ, мед жежыд котыр бырѳ,
Мед оз нин коль роч-муын налѳн нїм.

да уѳї ме: кьк пуља чушкїс менѳ,
Кьк пуља мем, том мортлы, вѳчїс пом...
Те кѳнї полк? Ог адзывлы-нын тенѳ.
Гѳрд ыланкыв оз горѳблы-нын вом.

Зев го́кыд мем. Пёг вёрөј менам кігөө,
Оз лепыг јур, оз вёрзы кі-һи-кок.
Көн кујла ме, став муыс вёрнас мыгөө...
Ен відчыг, полк, ме татыг ог-һин лок!

Ме кула тан, ме сотчөм гів-моз куca.
Льок-містөм смерт мем овны оз-һин сет.
Көн бара те, код меным медга муса?
Ме адқи сек мед-бөрја кулан-вөт.

Ме адқи вөт: со менам чужан муөј.
Со мијан сикт. Быд јөрын быдмө һаһ.
Со карө туж. Со југыд пагкыд јуөј.
Со вадорвыв. Сен бөрдө мича аһ.

Мем тајө, тајө аһ став донаторгыс дона.
Мыј бөрдан те, мыј шоган, өлөмшөр?
Ен гинва кігт, ен шогы вывті јона.
Со ворсанін. Мун ворсан-ужсө кер!

Пыр бөрдө аһ; том өлөм сылөн төдө,
Кың усі тан гөрд-армијалөн пі,
Кың кујла ме, кың лолөј менам петө,
Кың ссгга нем ог адзыөлөј-һин ми!..

М. Лебедев.

КВЗ, КЫВЗЫ!..

(Комі ужалыг јөзлы).

КВЗ*)-кывзы:
Кывзы, кың жургөны,
Јурвестад јергөны
Јог борда варышјас-
аеропланјас!..

---

*) Кружок военных знаний.

Кызыкөн ускөдны,
Шыбытны көсјоны
Газ-тыра балонјас,
Јад-тыра дозјас;
Кызыкөн бронјас
Кігөны-дорөны,—
Гөра-коф танкјас —
зверјас

Гызымтны петөны...
Кывзы! — техника кызи
Луныг лун воқө, —
Оз сувтлы, — јөnmө...
Ен колтчы, сусмөдчы,
Сы-бөрга вөтчы!
Медем ми, төдтөмашөр,
Ог сурөј гагјас-мозныны,
Паныдөн лөгөдчы, сувт!
Лок-вылө лөкөн жө вувт!

КВЗ—кывзы,
Кызыкөн ызгө
Капитал мир...
КВЗ—лөгөдчы,
КВЗ—велөдчы
Встретитны шер!
Велөдчөј, лөгөдчөј
сізік;—
Мед тіјан төдөмө
танкјас
тангыгас
— сувтас!

Чісталеэ Т.-В.

III

ТОМ JÖЗЛӨН GЫЛАНКЫВJАС

ТОМ JÖЗ ВОҢӨ.

(Gывгö „Мы кузнецы“-моз).

Том-jöз воҢө, воҢө мунам,
Кі-кок мiјан абу кын.
Gөрд плаг воҢлаң зіла нуам,
Том уловлөн јон сој-вын,
Барабанлөн таргөм кылө,
Петам паскыд-тујлаң век.
Озыр-jöзлы шедөм-вөља
Gөл-jöз некодыр оз сет.
Өтувјөн мi, комi војтыр,
Југыд олөмлаң петам,
Комсомол, став чельад-котыр
Леңiн туј-куза мунам.
Льока олөм кола ылө,
Том-jöз, кокјыланыд сувт!
Gөрд плаг лептамө пыр-вылө,
ВоҢыг адҗам-на мi шуд.
Том-jöз, воҢө, воҢө мунам,
Кі-кок мiјан абу кын.
Парма-пөвсө југөр нуам,
Весалам мi гудыр щын.
Мi-щын, мi-щын, мi щын.

Gim-Вань.

ТОМ-ДЫРҢЫД-ЖӨ

Уна-пөлс
Гора гөлөс
Сылө комі сыланкыв, —
Со-көн гажыд,
Абу важыд;
Кужө сывны зон і ныв.
Ізја шорын,
Кыркөщ дорын
Рытнас төра-кольлам тыр.
Јөла јургө,
Шорыс шургө...
Сылам, ворсам сені дыр.
Гажа луно
Шогыд вунө —
Муса меным кыркөщ-дор...
Сеган ылө
Сылөм кылө.
Гажа чольгө ізја шор.
Өтчыд волө
Гажа олөм;
Волө секи, кодыр төм.
Сывны колө,
Енө полөј,
Пөрыгмад-кө, воас пом.

Выл-Паш.

ТОМ ОЛӨМ

(Сывгө „Окрасился месяц багрянцем“ -ногөн).

Летчыны кутіс гөрд шонді,
Кыаыс зев міча, дон.
Ывлаын пемдыны пондіс.
Гудөкөн петіс том зон.

Ворсöмыс гудöклөн кылö,
Сöлөмтö кырыштö пыр.
Бурлак-зон долыда былö,
Жöла-шы жургö зев дыр,
Вадорлаң ворсиг-тыр летчö,
Кык керка сетöнi ем.
Мича ныв воас, ферт, сетчö
Сорнитны мусуккöд сен.
Ворсöмсö, былөмсö tödic
Мусуклыг том, мича ныв,
Сы-динö jörjас-пыр mödic
Мелiа вiставны кыв.

Выл-Паш.

ЖУЖЫД КЕРÖСЫН ~~6~~

(Сывгö „Кирпичики“-ногөн).

Жужыд керöсын,
Гажа нöрысын
Öтнас jон керка сулалö дыр.
Јузаң зев вылын,
Сиктеаң зев ылын,
Сöмын тыдалö вөр да гöд мыр.
Керка бердöдыс,
Зöля ердöдыс,
Чолгö визывтö iчöтик шор.
Пулöн шувгöмыс,
Төрлөн увгöмыс
Öтка керкаö кылö көт кор,
Рытын воывлö,
Сорöз овывлö
Визыв шор-дорын том мича ныв.

Сені заводас
зонкōд тōдмасі...
Мыјōн чукōстчас ѓвістōкыс—, у-укі^а—
кіјас мыгкышта—
вōлі котōрта,
чышјан јур-вылō плавгышта шук...
Быд рыт ськōд мі
вōлі адзыглам—
Асја-војōчыс он тōдлы ун...
Гемен зон-куза
кірпіч чіпасјас
Лоі муса мем быд пельōс сен.
дыр-ō, регыд-ō
олім сің-ногōн.
Забастовка-кō сені ез торк:
ортсō вōтлісны
менō Гемōнкōд.
Нōшта щōщ кыккесізімдас морт.
Сесса сы-бōрын,
сар-војна-дырјі,
дōзміс власт-вылō ужалыс јōз,
—пуг-паг жугōдліс
ставсō торпырғ,—
Ыжыд заводыс ізтор ез коль.
Вōла шед-мыгті,—
Сōветвласт-дырјі,
Гажа овмōдчіс ужалыс јōз:
Завод бōр кыптіс,
лоі важгыс бур—
Лун-лун гымалō, мунō сен уж.
Секі бара ме
пырі заводō—
Ны-шудōс асгым сен аді ме бōр.
Бара мōдōдчі
сені ужавны.
Гемōн-іорт лō—јуралыс-морт.

Тані муслунöј,
тані гуслунöј—
сьелегаткаб бөрjöны пыр.
Важ-моз ог-нын пов,
Гусён ог-нын ов—
Выл-ног оломён сёлөмөј тыр.

Коміён лөсөдіс В. Ч.

БУРЛАК-МОРТ

Уна рыт ме коллі
Муса нывкөд дыр,
Уна-пөлөс сорні
Сорнітлывлім пыр.
Пыр мі көсјім ськөд
Өтла-н кольны нем.
Ег-і төдлө, пыріс
Міжан-костө рөк.
Муні өтчыд рытын,
Кытөн овлім мі,
Муса нылөј меным
Сетіс асыс кі.
Аслас сінва-с летчө,
Бытө ыжыд шор:
—Менө текөд татчө
Суіс ыжыд шог.
Бөлөм нылөс батыс
Видө лока зев...
Уна-пөлөс сорні
Сорнітім мі сек,
Регыд коллі рытыс,
Мунны лоі мем...
Ог-нын асзыв сетыс
Міча нылөс ме.

Мөд-лунас-өд нылос
Тоыштіс-өд бат,
Верөссајө сетіс
Пөрыс-сајө пыр.

Кызі төвса кадын
Муыс із-коф кын,
Сіз-жө менам гөлөм
Морөс-пыщкын кын.

Улыныров Өл. Өл.

ГІ-ГУДӨК

Гі-везја ворсанөн
Ворсны-кө кута,
Сы-бөргә сывнысө,
Чојөс-кө щөкта...
Сек, гашкө, ылөмыс
Мылажык јургас,
Кызі-тај војтөлыс
Шувгөмөн шувгас..

Туана ытвајыв
Салгөмөн-сальгас,—
Секи-нө гөлөмөыс
Жајгөмөн жајгас.

* * *

Гі-везјөн*)-кө ворснысө
Рытгорулө бөтсывла,
Вөр-ва-гөрөн сывнысө
Ворсіг-моз-кө горөдла...
Кытөн-пө і сі-везыс?..
Кытыс сіјөс сузөдны?
Гібөжсө-тај чібөлыс
Гілож-вылө вундөны.
Ајөлыс-кө јуалі:

Кытө сіјөс сајдөма?
—пө сіјөс вунөдлі
керкаыс вајнысө.

на.

Сандрік Јогор.

ӨТЧЫД ОВЛО

Міча нывјас Ежва-дорō

Летчїсны.

Бурлак-зонјас нывјас-бōрга

Вōтчїсны.

Пыжō пукоїсны, мōдōдчїсны сынны,

Горōдїсны ывны.

Зев гажа ылōны.

— „Міча нывјас, Ежва шōрас

Петамōј!“ —

— „Бурлак-зонјас, мōдлапōлас

Вужамōј!“

Тōв ру пōльтыштō, мōвкјōдлō ва-вылын..

Мōдлапōв зев ылын:

Вїзув ва кылōдō.

— „Міча нывјас, зїлжыка-нō

Сыныштōј!“ —

— „Бурлак-зонјас, пелыснаныд

Кутыштōј!“

Ежва вужїсны, веж вїҕ-вылын долыд,

Радлō вегїг долыд,—

Мажбырōј олōмōј!

— „Міча нывјас, бостчылō-нō

Јōктыны!“ —

— „Оз-тај, зонјас, мајбырōј, ков

Щōктыны!“

Гажа ворсōны, гōлōмјасыс бурмō.

Јагыд, кылō, јургō

Бōрганыс јōла шы.

— „Міча нывјас, гажа-жō-нын

Олōмыд!“ —

— „Бурлак-зонјас, өтчыд овлō

Ташōмыд!“

Мажбыр гажа-кад, мед ескō е

Гажōдчōј кор томōе, гы

Мōдыс-ōд оз-нын

Нубдї

СОЛОМ БЫЛОМ

Унаыс ме сывлывлі,
Јөзсаң „аттө“ кывлывлі;
Пөланөн-моз чіпсага,
Јөз өлөмө чуксага

Комі сыланкывјөн.

Менам сещөм олан-ног;
Овлө гажа, овлө шог:
Гажа-дырјі ворсышта,
Гаж-кө бырө—шогышта

Комі сыланкывјөн.

Сомајбырөј, олөмөј
Гажа муын зөльгөмөј!
Пөрысма кор—лантышта,
Олөм жалөн казтышта—

Комі сыланкывјөн.

Сылөм менам оз-на быр,
Кувтөз кута сывны пыр
Комі јөзөс гажөда,
Шогсө налыс палөда

Комі сыланкывјөн.

Кор ме сыла—вогөө јур,
Пыр ме сыла мыј мед бур:
Льока-олөм „вуштышта“,
Бура-олөм ошкышта

Комі сыланкывјөн.

Кывзө, бур јөз, сылөмсө,
Став олөмсө-вылөмсө;
Олө пыр бур-өблөмөн,
Нем кольлалө сылөмөн—

Комі сыланкывјөн.

Нубдинса-Виттор.

(Сывсö „Сама садик я садила“-моз).

Комі зонјас,
Комі нывјас
Гажöдчöны јона зев—

Комі сиктын
Нöтчыд рытын
Ывлавыв оз овлы чöв. } 2 пöв.

Уна том-јöз,
Нывјас, зонјас
Качај-динö чукöртчö

Гырые-посы
Сен пыр ворсö,
Öтилаын бергöдчö. } 2 пöв.

Рытын војтыр,
Том јöз котыр
Гудöкөн пыр ветлöны.

Уна вожсан,
Быд пельöссан
Качај-дорö локтöны. } 2 пöв.

Качај-дорын,
Рытын горöз
Јöктасны да ворсасны.

Комі нывјас,
Рочаканјас
Сылан кывјас оыласны } 2 пöв.

Војшöр-бöрын,
Асја-дорын
Вöльг гортö мунасны.

Kodі-чомјѳ,
Kodі-вонјѳ,
Узны ставѳн пырасны. } 2 пѳв.

Комі зонјас,
Комі нывјас
Гожѳм-дыр таѳ олѳны

Таѳі-ставсѳ,
Том-дыр кадсѳ
Гажаа зев кольѳны. } 2 пѳв.

Том-дырјыѳ,
Ворсѳ вірыѳ.
Јона ывлам, ворсламѳј.

Сещѳм кадыѳ
Ѳтчыѳ волѳ...
Со-мајбырѳј, олѳмѳј! } 2 пѳв.

Сімаков Ј. Њ.

ЧАСТУШКАЈАС = 2 = 3 =

Овлім кыѳі пемыѳ вѳрын,
Пујас-мозыс шатлалі.
Комсомолѳ пырѳм-бѳрын
Уна буртор тѳмалі.

Вojдѳр ветлывлі вічкоѳ,
Јенлы зіла кевмыѳлі.
Ѳні пырі комсомолѳ,
Поп-гыж-улыѳ мездыѳі.

Енѳј ѳвітѳј, мам-батѳј,
Комсомолѳ пырѳмыѳ.
Ог ме віна ју-ѳі, маткы,
дыгда лок-ног дурѳмыѳ.

Комсомолё гижөм-бөрын
Газет куті сузбдны,—
Мамлы-батлы ужын-бөрын
Быд рыт понді лыффыны.

Міжан өіктын комсомолјас
Вылыг олөм дорыөјас,
Ставыс најө зев шаң зонјас,
Ошкөны шөщ пөрыөјас.

Богтөј менө, комсомолјас,
Аскөдныд шөщ ужавны.
Пыркыті-нін уғанонјас,
дөзмі прөста шьонјавны.

Регыд-регыд тулыс воас,
Пулөн корјас вежөдас.
Комсомолөн Міша лоас:
Выл-ног олөм лөгөдас.

Ог мун, мамө, өідөр-сајө
Уна шөктө вөчны кур.
Комсомольеч менө вайө,
Оз ков пуны самөкур.

Мыжыг-нө те, мамө повзін,—
Быдлун сундуктө лышјан?
Комсомолыд оз кор козін,—
Чувкі, Кепыс, Кузчышјан.

Оз-ков шөрасөм-ні, вурөбм,
Оз-ков уна-өікас наң.
Сөмын Исполкомын гижсам,
Гөгөр сегга лоас шаң.

Мамө менө војдөр відліс,
Комсомолө пырөмыс.
Өні ошкыны бөр кутіс
Омөльтор кор бырөді.

Гімаков.

россидит
россидит
мишый
лашо
россидит

ЧАСТУШКАЈАС. = 10

Ви́да-ко́лад, муса ныв-зон,
Гөрд-салдатō муна ме.
Дона нылōј, роч-акањōј,
Ен-жō вунōд менō те.

Карын менам мīлōј ветлō,
Абу дīнын муса Вањ.
Кор-нīн бара сīјō локтас,
Вајас меным жежыд њањ.

Вурі ковта гөрд сатīныс,
Кром кучікыс вōчі кōм.
Поп-кō оз вењчајт мīжанōс,
Ем-на зонкōд Исполком.

Бі тыдалō мōдлапōлын,
Сені чері кыыс ем.
Регыд менам мусук локтас,
Кōлач-кампет вајас мем.

Езыс чуњкыщ менам вōлі,
Зонлы сīјōс сеті...
Регыд, регыд Јогор воас,
Арміјаыс петіс.—

Кōні мејам мīча плаџō,
Кытчō воші вањōј?
Кōні-бара—сōлōм шōрōј,
Муса зон-те, Оњō!

бл
х бл ер

Шонді шонтō, тулыс воб,
Регыд потлагас—нīн јі.
Регыд ныв-чінōс ме вошта,
Зонкōд ЗАГС-ын гїжгам мī.

Гажа овны пожом-јагын,
Тѳла-дырјі оз сој ном.
Нывлы зонкѳд ѳубѳ овны,
Кодлѳн абу паскыд вом.

Тувсов лунѳ ежва-куѳа,
Пыжа мунѳ—шунѳѳ.
Сѳлѳм-вылѳ дыш зон оз во,
Коді дыша рунѳѳ.

Меным зонмѳј прамо шуіс:
„Мунам венчајтчыны, лок“.
Воча кыв ме сылы візі:
Оз мун менам сетчѳ кок.

Коді велѳдчыны кѳсјѳ,
Абу сјјѳ омѳль морт.
Мустѳм лоі пемыд віктын
Щыкѳма ош гѳнѳн горт!

Мыјла Васук тащѳм жугыль,
Мыј-те олан тані жуј?
Мунам карѳ—Партшколаѳ,
Ѳні сетчѳ вогса туј!

Спіра-Прокѳ.

* * *

Војдѳр Ваѳѳ віна-дорѳ
Ветлыны вѳлі зев зіль.
Ѳні комсомолѳ корѳ
Паскыд-гудѳкыслѳн кіль.

Пемыд јона-нін мі нырім
Рытын лептывлімѳ ког.
Ѳні комсомолѳ пырім,
Ког-вылѳ менѳ он богт.

Школајасын вѳвлі важѳн
Чельад-костын тыш да нер.
Ѳні олам ыжыд гажѳн,
Ѳд ме ѳні піѳнер. **Кон. Ѳль.**

ТОМ ЖӨЗЛӨН ГАЖ.

(Сывгө „Среди лесов дремучих“-ногөн).

Гөрд шонди ворсө жона,—

Зев гажга гожга кад.

Өд гожом жөзлы дона;

Быд мортыс секи рад.

Вај ботлам ворсны, сывны...

Том жөзлөн гажыс жон.

Мед гора кутас кывны,

Кыз радлө ныв да зон.

Ју-кыркөщ-дорө мунам,

Оз ков сен ком-ни вөн.

Став сөкыд муңыд вунас:

Сен шоныд, југыд, лөн.

Вај ботлам ворсны, сывны...

Быд празник кольам бура...

Веж турун јорө гин.

дыр ворсам, сылам, дурам,

Пыр радлө өлөм-дин.

Вај, ботлам ворсны, сывны...

Рыт воас—сиктө кајам,

Сен гажыд бара выл:

Јон гудөк ворсны вајам,

дыр ворсам, сылам, збыл!

Вај ботлам ворсны, сывны...

Таң том кад мијан мунө,

Уж костын гаж оз быр...

Ме сижос қик ог вунөд,—

Ферт, төдны кута дыр.

Вај ботлам ворсны, сывны...

Выл-Паш.

РЫТЈА ӨТКА НЫВЛӨН.

(Сывгө: „Вечерняя заря“-моз).

Лебѣ гөрд рытја кыа.
Лөн ынөд оңтө деб.
Вој-улө лөнис ывла—
Оз дуав вегіг геб.
    Вөр-вежөс гөгрөс төлыг
Шпын мытчис кельд бан.
Сөз-јудор керка-ө петіс,
Том Аңис, көр-коф, рам.
    Зев пелька вөрө кокјас
Лым-јежыд јажыв еж.
Лөз-јенеж-рөма өінјас...
Быд зонлөн петас веж.
    Веж-зоріг пөвсө өткөн
Ју-кырјө пукөіс ныв.
Зев мыла вөрва горөн,—
Сен богтіс ыланкыв.
    Рыт јөла којіс ылө,
Ныв нїмөн јургіс гор.
Сен өтка олөм өылө
Том Аңіс өткөн нор.
    Кор кыа герыс сажіс,
Кор нузміс турун-јыв,
Сев гортлаң шытөг вешјіс
Төв-ру-моз ылыг ныв.

Сандрік-Јогор.

ЈЕНТӨДТӨМ ГЫЛАНКЫВЈАС. = 11 < 4.

(Частушкајас).

Куті вічкоо ме мунны,—
Ез ну сетчө менам кок.
Лыффыған-керкао секи
Нуис мено Иван-вок.

Јенлы кевмыны ме дышми,
Ег ме адзы сетыо бур.
Поплы оһи җептас ог лөд,
Сизим ур да кујим ур.

Ен, баъ, бугзылао ма-вылө,
Ме-кө вічкоад ог мун.
Оһи пырі комсомолө,—
Сені ужала быдлун.

Вічко вуні, ог і ветлыв,
Гажа ветлывтөгыс мем.
Газет клубыо быд рыт лыффа,—
Сені уна бурыс ем.

Звөн-шы талун јона кылө,
Вовгө зила Мікул-Оль.
Сөмын вічкоо-тај локтө
Кујим пөч да вит-квајт пөль.

Паперт-возын скөра шөјтө
Міјан „отеч“ Агапон.
Лыффыған-керкаын оһи
доклад вөчө агроном.

Мыјнө өчкітө те тілан,
Міјан „бағко“—Опоң поп?..
Вічко жоқ шөрө ми оһи
Ңекор ог вајө тең ноп.

Шогō воіс мјан попōј:
„Мыј-нō тајō лоі?..
Јōз мем ѓні њемтор оз вај,
Корыгō-нын воі!“

Војтōв чорыда-на пушкō,
Ежва јона гычō...
Міколатōг черікыжыс
Чері кыјō пыжō.

Ме быд вōскреєњна-рытō,
Клубын ѓні овла.
Радио-кружоқыс белет
Љептын важōн новла...

Міјан поплы ѓні олōм
Абу важ-коџ гажа, бур.
Том јōз вічкоџ ог ветлō,
Вічкотōг-ōд јурдō јур.

Мыј-нō лањтін гора гудōк?
Музис, тыдалō, Сім-Вањ.
Мōд кадōч-нын віча колад.
Ќні-кежлō гывны шањ.

Спіра-Прокō.

МІ КОМСОМОЉЕЧЈАС.

(Сывгō—„Гей комсомолия“-ногōн).

Мі-комсомолечјас—ōтувја вын,
Пōе вірным ворсōдчō—сблōмным пым.
Кі-кокным зумыдōе, вынјōрным јон...
Озырлы, вōрōглы матын-нын пом.

Мі чорыд вынјөрөн,
Сук парма вөр-шөрн
Выль олём зіла течамөј.
Пыр воқо мунам,
Уж міжан уна...

2-ыө.

Гөрд шонді југөр көчамөј
Том јөзлөн өлөмас өзјөма бі,
Выль ужө бөстчөма ужалыг пі.
Өбкыдыг, ужјасыг повны оз ков.
Гөль-вөсна пуктамөј ассыным пов.

Мі чорыд вынјөрөн... с. в.
Бөстчамөј ужавны пөрыг і том:
Важ олём-гамлы вөчамөј пом.
Збојжыка, јортјасөј, выныштлиөј сој,
Весалөј, туж-вылын туплясыг шој.

Мі чорыд вынјөрөн... с. в.
Выль олём озтуг-моз кегмө быдлун.
Льенилөн щөктөмыс міжан оз вун.
Гөрд шонді зарнөдн чірдалас пыр,
Мувывөсыг шуфлуныс некөр оз быр,

Мі чорыд вынјөрөн... с. в.
Мі—комсомольчјас—өтувја вын,
Пөбө вёрным ворсөдчө—гөлөмным пым.
Кі-кокным зумыдөбө, вынјөрным јон.
Мед міжан гөрд плагным өзјалө доч.

Мі чорыд вынјөрөн... с. в.

Кон-Өль.

IV. УЖ-ЈЫЛЫҒ. ҒЫЛАНКЫВЈАС

ПУРЈАС КЫВТӨНЫ...

Југыд Ежваті,
дона Ежваті
Јуөјас шывгөны,
Увлаң, сарізлаң.

Матын, на-бөрсан,
Пурјас кывтөны,
Јуөјас туж-вылө
Најө вежгөны.
Пурјас мічаөб,
Сера дораөб,
Бытө чачајас
Посні чельадлөн.

Сені гребјасыс
Нора зуртөны,
Ывла ворсөмлы
Сылөм содтөны.

Ежва ју-вылын
Гажа овны зев,
Оз ков нінөмыс
Сені шогыны.

Шонді југөрнас
Гөгөр савқјалө,
Езыс ва-вылын
Өннас серөдчө.

Посні черіјас
Ежын ворсөны,
Ассыс долыдлун
Јөзлы кыскөны...

Õти пур-помын
Машõ пукалõ,
Ассыс журеисõ
Чуңнас малалõ,
Небыдника
Кõса гарталõ,
Вõсны гõлõснас
Гылõ-чувкјалõ...
Гõлõс Машõлõн
Ылõ Горалõ,
Ежва ју-вывтї
Вõрлаң норалõ...
Пурјас кывтõны,
Пурјас летчõны
Визыв Ежватї
Паокыд сарїзлаң...
Комї ужалыс,
Керјас кылõдõ,
Зїла бурмõдõ
Аггыс õлõмсõ.

Ваоа-Мїшõ.

ЧАСТУШКАЈАС.

Шоныдїнõ додõг чукõр
Арнас лебõ, быттõ гез.
Комї-војтыр лужгõ мунõ
Комбинатлы вõчны пес.

Корелõј, пїјан, кõнї мїјан
Лечыд пїла, лечыд чер?
Мунам сортовка мї леңны,
Кутам кыскавны мї кер.

Кõt-ї гõкыд завод-чурка,
Ез-на повзыв мїјан сој.
Кõt-ї керјыд самтõм ыжыд,
Ез-на ужалыгõс сој.

Берэг-дорті утка кывтö,
Ачыс чатöртöма јур.
Тувсов лунö Ежва-куза
Шуңгö увлаң мјјан пур.
Ег ме керјö ескö медаг
Батöс һантöг колыны жал.
Ег ме пурјөн ескö кывтлы.
Корö Настук мјча шал.

ЧАСТУШКАЈАС. = 12 = 1 =

Шондi каяö, јöзлы ваяö
Југыдлун да југыд гаж,
Овны вьлногөн мi кутам, } 2р.
Öнi кадыс абу важ.

Муса батö, муса мамö,
Ог ме пемыд мортөн ов:
Муна велöдчыны карö,
Сетчö лебзö менам лов. } 2р.

Матрен-тöтка важөн шулис:
Мем пö грамöта оз ков!
Таво шыпасјас-нын тöдö, } 2р.
Вермö гiжны асыс ов.

Шоныд-гожöм-бöрын арын

Усö мујас-вылö пуж.
Менам оёлöм шогөн тырö, } 2р.
Мыјла лыдфыоны ог куж.

Кодлөн тащöм мјча керка?

Таяö мјјан вьл нардом.
Регыд-сijö, муса вокјас, } 2р.
Вöчас пемыдыслы пом!

Менö мамö јöна видö,
Мыјла вiчкоö ог мун,
Мыјла, клубö, комсомолö } 2р.
Ветла-котрала быд лун.

Кердехтер

Степан-Ваоо со-мыј шуо:

„Ем-пö бабаыды нöр!“

Менам гöтыр-фельгатка, } 2р
Сыкöд нинöмтор он кер!

Енö корö менö, нывјас,

Ог ме ворсанинö мун:

Фельгаткајаслön талун } 2р
Клубjö-чукöртчылан-лун.

Кöсјис енка монöс нöјтны,

Ез тај повзы сылön мон;

„Міјан права öни öткоф.“ } 2р

Аслад рожа оз ло зон!“

Талун гижы муса нывкöд,

Гижан-ужыс абу куз.

Сөгса спектак вылö мунім. } 2р

Вічко дум-вылö ез уо.

Парта вина кöсјы јуны,

Сөгса шуі аслым: Ог!

Нига та-вылö ме нöба, } 2р

Нига палöдыштас шог.

Вojдöр гымыштас-кö кымöр:

Со-пö лöгасöма јен.

Öни быдön тенид шуас: } 2р

Електричество-пö сен.

Јенлы јурбитöмön јона

Корö пöчö аслыс рај.

Кывзы, пöчö, кулöм-бöрад } 2р

Гуоыд рајад он-нын кај.

Клубö ветла-мамö видö,

Шуö гура сötön.

„Мöдыс мунан, јорта гidö, } 2р.

Олышт лун-мöд сетön!“

Спектак-вылыг локта,—јортчө:

„Јенмөј, перјы өінсө!

Комунисткөд тајө гөрөө,—

Бырөд миҗа лунсө“.

Празник локтас, ниҗа лыҗла

Мамө бара шуд:

Мун-пө виҗкөө,—ниҗа мырәдә

Сотны пачө нуө.

Кружок-вилө ветла—горзө:

„Јенмөј, чег-пө коксө.

Пыцкад тенад аңҗи ворсө,

Индө омөль ногсө“.

Сојны пуксам, мамө пуҗас:

Мыҗла-пө он пасјав.

Сени јортчөм лыҗлас кузөс,

—Вөтла аслам гортыө.

„дырө таҗтө, нылө, дуран,

Гета верөссајө.

Верөс кабыр-улө суран,

Вунө ужыд тајө!—

—Сөвет ужыө ме ог леҗыө,

Мамлы ме шуа,—

Верөс абу кутыг-леҗыг,

Кувтөҗ ужсө нуа!..

Пармазон.

ЧАСТУШКАЈАС = 13 =

Гөрыө мортлөн муыс муса,

Муыс вајө сылы һаһ.

Он-кө еновт асгыд мутө,

Ставыс лоас секі шаһ!

Кор ме омөл гөрјөн гөрі,
Олөм вөлі менам зуг.
Өні сугмышти ме еща—
Вајі карыс міча плуг!

Муса гөрө, зіла вөрө.
Комсомолец Варук-пі.
—Коркө,—шуд,—Комі муө
Трактор сузөдлам-на мі!

Мітреј көјдыссө-ез весав.
Јакө весавтөг ез көз.
Течіс Јакө кујім горөм.
Мітреј өтіксө ез теч.

„Јен-кө сетас, һаһыд лоас!“
Шуд меным пөрыс фед.
сугды, федө, он-кө ужав,
Јенмыд һинөмтор оз сет!

Гөрөм-көзөм-јылыс һига
Меным сузөдіс сөлькор.
Візму ужалигад, зонјас,
Колө төдны унатор.

Он-кө кознав муса һывтө,
Муса һылыд оз ло шаһ,
Он-кө һөбзөд ассыд мутө,
Он-і асзыв сетыс һаһ.

Вајө тавө мјан сиктын
Вөчам өтув көзанін.
Өтув ужалам-кө бура,
Һаһыд, мајбырөј, оз чін!

Һольөн вартім өті рыныш,
Лунтыр мырөім сыһисад.
„Вартан машина-тај колө!—
Гөгөрвоіс Павел-фад.

Страдна-шөрын Васё вёд,
ружтё, вёдылё оз мун.
Мыј-нё лоі текёд, Васё?
„Ыщкі гөрбушён кык лун!“

Өтчыд адзіс ёты немеч,
Кызі ыщкё комі морт,
Рочён матыштис дај шуіс:
„Тајі кооіё одін чорт“.

M. Kolesov

V. МУКӦД-ПӦЛӦС ҒЫЛАНКЫВЈАС.

МУЈЛА-НӦ, ШОНДИӦЈ, ВӦР-САЈӦ ЛЕТЧӦМЫД.. = 14. = 1 =

(Сывсӧ .Что затуманилась зоренька ясная“-моз).

Мыјла-нӧ, шондиӧј, вӧр сајӧ летчӧмыд,
Му-вылӧ ыстін сӧд вој?
Мыјла-нӧ, ми́ча ныв, омӧ́ла вӧ́тчӧмыд,
Абу-нӧ́н важ-ко́ѳ те збој?

Тенӧ ме ӧ́ѳікӧс раѳејтлі, окавлі,
Некор ег шулы ѳок кыв,
Кырныш-моз, варыш-моз тенӧ ег кокавлы.
Тӧдан те сіјӧ бур ныв!

Нӧ́нӧ́мла, мусаӧ́ј, сӧ́лӧ́мтӧ повзӧ́дны,
Шогыны, бӧ́рдны быдлун.
Сӧ́лӧ́мыд кулас-кӧ́, сӧ́кыд-нӧ́н ловзӧ́дны.
Олӧ́мыд во́ѳ оз мун.

Ми́ча шӧ́вк плаѳѳӧ́тӧ ӧ́дјӧ́жык паставлы.
Сӧ́нватӧ чышкы ѳік пыр.
Мыј ӧ́ні вӧ́лӧ́ма—мӧ́дые ен казтывлы,
Пузӧ́длы ассы́д том вір.

Кутам ми́ сылі́г-тыр му-вывті ветлыны,
Кӧ́ѳ севса олам со во!

М. Лебедев.

Шогад кӧ́ тӳнаг ӧз ло,
Дулағи ми кадыра күнӧссӧй тӳдӧссӧй.

ПЕЧЕРА-КУЗА.

(Сывоо „Вниз по матушке, по Волге“-моз).

Печера-куза ми, вокјас, летчам,
Летчам пыжон, кывтам нѳжјѳ,
Кывтам нѳжјѳ.
Асывозын шонди гажа четчѳ,
Луншѳркадѳ би-моз ѳзјѳ,
Би-моз ѳзјѳ.

Печералѳн ваыс јона уна,
Вывти паскыд, миѳа лѳгыд,
Миѳа лѳгыд.
Пыжыд нѳжјѳ шывогѳ, воѳѳ мунѳ.
Номјас вѳтѳѳны пыж-бѳррыд,
Со пыж бѳррыд.

Миѳа кыркѳщ вывти уна волѳ;
Пурјас, бадјас, нурјас, вѳјјас,
Нурјас, вѳјјас.
Сѳлѳм јѳктѳ, мунны воѳѳ колѳ,
Корены пѳтлун, корены ужјас,
Корены ужјас.

Выл-Паш.

(ПУШКИН-ВЫЛЫГ)

Медбѳрја кымѳртѳр разалѳм кунѳрлѳн!
Ѳтнадѳн тѳвѳан те југамѳм јенежти.
Ѳтнад те сажѳдан шондиѳ вужѳрѳн.
Ѳтнад те жугылтад нумјалан ывласѳ!

Те јенежсѳ вылѳн-на вевѳтылин ѳѳѳн,
Чард-биѳн пастала ѳзтывлѳн гѳгѳр,
Чорыда, шуштѳма саркјалин гымѳн,—
Космалѳм муежсѳ јукталѳн зерѳн.

Тырмаc-нын! Весаc таc, кытчö теd гажыd!
(Кольма тенад-таj парсалан кадыd).
Тырмөз-нын көтагис зер-ваөн муыс.
Вөр-пуыс пожјагис... Öшалö лысва;
Гөгөр зик лөнма, — нумжалö ывла...
Öтнаd те сін вежан. Мун татыc, мун!

Тима-Вөн.

ТУВCOB BOJ.

(Пöчөлөн казтылөм).

Оj, оj, тувсов воj
Важ том кадöс кыпöдö,
Гажа jугыd воj
Унмöс менгым палöдö.
Жугыль гөлөмөн
Зирја öшн востышта,
Нора гылөмөн
Том олөм [казтышта. L'oc
Маjбыр, го маjбыр
Нывгаж-дырға тувсов воj!
долыd оландыр,
Мыjла те мöдыe он во?
Ен көк, көкинej,
Гажа садja нöрысын!
Куси бикнöj
Менам пöрыe морöсын.

Ок-ма, кынмöма
Сыли-гөгөр гартчыe соj,
Сөлөм измöма,
Сöмын век жал тувсов воj.
Час, час, гажöдчас
Мижан-пыдди зольа чоj,
Мед-пö кажитчас
Jугыd долыd тувсов воj!

Нубдинса-Виттор.

ЈУГЫД КОЗУВ.

Југыд козув, петав, петав!
Езыг козув, петав!
Џирдав-пөртмаг вылысан,
Џирдав рытја кыа-бөрын!
Муса нылөј, петав, петав!
Зарны нылөј, петав!
Гажөд менө өлөмшөр,—
Петав рытја кыа-бөрын!
Петас ескө југыд козув,
Џирдалөмөн ворсас..
Гудыр кымөр-тај оз лез:
Вевтө пемыд ежөс-улө.
Петас ескө муса нылөј
Кыа-бөрын ме динб..
Мамыс-тај сјјөс оз лез:
Видчө, нывлыг вөла кутө.

Њобдинса-Виттор.

ВУНДОМ. = 15

Талун петі гажа шонд!
Зарны шепта бур су вунда.
Ме, том ічмонь. (2)
Лечыд чарла шырскө воғө,—
Косјас вігө, сојјас муғө,
Онмөј лічкө. (2)
Со-өд кушөм мијан мырсөм;
Њекор он төд чөскыд уғөм,
Быдлун віган. (2)
Сөкыд уждыд ъемтор ескө,—
Менсым морөс мөд шог көгө:
Сөлөм вігө. (2)

Мамō бетіс верōссајō
Менō, томōс, пōрыс сајō,—
Тōдтōм шōрō. (2)
Аслам сиктын шогбн колы.
Менам другōј, муса Кола,
Гōлōмшōрōј. (2)
Вот і оні, вундиг-тырјі,
Важ вōльаыс гажōј бырі
да-ј шог боетіс. (2)
Југыд чарла-с колтаō сушкі,
Шојтчиг-моз ме борјō пукоі—
Сінва-ј петіс. (2)
Ег-і тōдлы вугыртеōма,
Муқōм-бōрын унмовооōма
Колта-бердō. (2).
Кола-ордō волі вōтōн:
Аслам шогыс бытōо сетōн
Јона бōрді. (2)
Кор ме садмі сырқјалōмōн,
Борјыс четчі термасōмōн:
Шонді летчō. (2)
Су бōрōзда чарла корō,
Шонді оdjō сорлаыс норō,—
Пōра гортō. (2)
Гортын менō вīдчыоōны:
„Ештōдō, ферт“, думајтōны:
„Зілі том ічмон“. (2)
Со-ōд кушчōм мīжан ужыд:
Он тōд кōні ыжыд шогыд
Тенō лычкас. (2)

Нубдінса Віттор.

ВЕЖ ВІЇ-ВЫВТІ МУНА.

Веж віі-вывті муна, муна (2)

Міча зоріі сені уна,
Зарні зоріі вывті уна.
Меным гажа, сыла-јокта, (2)
Міча зоріі воэо өкта,
Зарні-зоріі өдіө өкта.
Муса зонлы журкыщ кыа, (2)
Гортыө пета —рытја кыа,
Гортө локта—асја кыа.
Веж віі-вывті муна, муна, (2)
Міча зоріі сені уна.
Зарні зоріі вывті уна.

Ньобдінса-Віттор.

АДЗЫГАН-ТАЈ.

Вөрөд-јагөд ветлывла,
Рыжік, јелдөг вотлывла.
Щак вотыөкөд адзыөла,
Губөнікөн кутчіөла,
Вотчіг-тырји вочасла,
Зев топыда окасла.

— — —
Чері кыјны ветлывла,
Сөкыд төһа кыскывла.
Војковјасөн ветлігөн,
Біпур-дорын узлігөн
Зев топыда кутчіөла,
Тывјалыскөд окасла...

— — —
Рытын борјө ветлывла
Чөскыд дука турунла.
Ыщкывла да лечтасла...
Мусукөјкөд адзыөла.
Ньбыд борын кутчіөла,
Зев чөскыда окасла.

Вojјас пукны ветлывла,
Ныв-зон костын ворслывла:
Јѳктывла да ывлывла.
Вojшѳр бѳрѳѳ овлывла.
Кольѳѳчигѳн кутчѳла,
Зев топыда оказла.

Со ме кушѳм долыда
Том олѳмѳс кольѳѳдла!
Мѳбыс, гашкѳ, каѳтыштла,
Шог-пыр нора ылыштла:
„Кольѳма-тај, мокастлы,
Кыѳи коркѳ... оказли!..“

Нубѳнса Вѳттор.

ТУТУРУТУ-ГЕМѳ.

Тутуруту Гемѳ-сајѳ
ѳгрѳ-Марпа верѳссајѳ,
    Мајбыр, мунѳс,
    Мајбыр, мунѳс.
Гемѳ-ордын пѳрујѳѳны,
Пызан-сајын пукалѳны
    Став рѳѳвужыс,
    Став рѳѳвужыс:
Ласеј-Мѳсеј, Чукла-Педѳр,
Пѳрыс-Јарѳ, Ныртѳм-Петыр,
    Варгыль-Кѳѳта,
    Варгыль-Кѳѳта.
Гѳгрѳс-ѳгрѳ, Куран-Марја,
Кекур-Наѳѳ, Бырган-ѳарја,
    ѳона гѳѳтјас,
    ѳона гѳѳтјас.

Сват да сватта, кум да кума,

Ыжыд зыкбн, гажа шумбн

Мунб пірыс,

Мунб пірыс.

Регыд ськыд лоі журын,

Јона жувгіс віна-сурбн,—

Ворсб вірныс,

Ворсб вірныс.

Ляз-бёрын друг Семб шуб:

„Кодлы тбрас сьбб, јуб,

На здоровјб,

На здоровјб!

Менам, трукыд, аікбз вуні,

Кбч-бб кыјны колб мунны

Мбсвіз-давјб,

Мбсвіз-давјб.

Сбмб-бёрын гаж ез помаб!

Быдбн дунгб помса-помыс,—

Сур доз ректб,

Сур доз ректб.

Ставныс кодбб віна-сурбн:

Чукля-Педбр увлаж јурбн

Жожас јбктб,

Жожас јбктб.

Нырббм-Петыр вомнас ворсб,

Кекур-Нафб овсб-восб.—

Шогбббма,

Шогбббма.

Куран-Марја чілзб јара:

Окавны кыјббб Јарб—

Топбббма,

Топбббма.

Ласеј-Мбсеј вомгорулас

Сылб, кылб, лаббч-улас:

„Тутуруту,

Тутуруту“,

дарја ојгө: „ој-ој, уга!
Ој, ог, вермы, ој-ој, уга!
Ој, вај кутөј!
Ој, вај кутөј!“

Лас-мунисны војшөр-гөгөр...
Сөмын өтнас Семө гөтыр
Вөјбыд оліс,
Вөјбыд оліс.

„Өнбә-өмөј көчөс кыјө?
Көні бара морөн лыјө,
Часлы волас,
Часлы волас!“

* * *

Тутуруту-Семөс,
Көч-кыыг мужикөс
Гөтырыс адзіс
Мөс виған давгыс:
Гөра-вывсаң четчыштөма,
Став лыөмсө крөшитөма.
Өгрө Марпа кураліс...
Кірө Кузма кокаліс...
Соморө свадьба!..

Нюбдінса Віттор.

ОЛІС-ВЫЛІС ВӨРЫН... = 16 = 25

(Сывгө „Вдоль да по речке“-моз).

Оліс-выліс вөрын, оліс-выліс јагын
Ежва дорын удад зон
Аттө дівө-дівө, аттө ыжыд дівө,
Ежва-дорын удад зон.
Усјас сылөн лөсыд, кудрітчөма јуреі,—
Прамеј вөлі бурлак морт.

Аттö фівö-фівö, аттö ыжыд фівö,
 Прамеј вöлі бурлак морт.
 Уна ошкöс сјö лечыд шыөн сушкис,
 Уна кыліс јежыд көр.
 Аттö фівö-фівö, аттö ыжыд фівö,
 Уна кыліс јежыд көр.
 Урјас сылы шедис, ручјас сылы сурис,
 Кывзис сјöс гöла, тар.
 Аттö фівö-фівö, аттö ыжыд фівö,
 Кывзис сјöс гöла, тар.
 Öтчыд сјö мунис муфер ручöс кыжны,—
 Ез шед сылы муфер руч.
 Аттö фівö-фівö, аттö ыжыд фівö,
 Ез шед сылы муфер руч.
 „Мыј-нö тајö лоі? Кыјöм ез удајтчы“,
 Шуö шензö удал зон.
 Аттö фівö фівö, аттö ыжыд фівö,
 Шуö шензö удал зон.
 Сöмын сiғи шуис, виқöдлас-кö,—локтö
 Паныд сылы тöдтöм ныв.
 Аттö фівö-фівö, аттö ыжыд фівö,
 Паныд сылы тöдтöм ныв.
 Тöдтöм нылыс мича, тöдтöм нылыс мича
 Абу жугыль, абу шап.
 Аттö фівö-фівö, аттö ыжыд фівö
 Абу жугыль, абу шап.
 „Кытчö, зонмö, ветлін? Вигтав, кодöс кыјан?
 Мыјла ынöмтор он вай?“
 Аттö фівö-фівö, аттö ыжыд фівö,
 Мыјла ынöмтор он вай?“—
 —„Ветлі ручöс кыжны“, бурлак-мортыс кайтö:
 „Ез шед меным муфер руч“.
 Аттö фівö-фівö, аттö ыжыд фівö,
 Ез шед меным муфер руч“.—
 —„Конöрöј те зонмöј, жалыта ме тенö:
 Прöста воші тенад лун.

Аттö дівö-дівö, аттö ыжыд дівö,
Прöста воші тенад лун.
— „Ег ме лунсö вошты“ — зонмыс öтвет вiзö.
„Gурiн öни меным те.
Аттö дівö-дівö, аттö ыжыд дівö,
Gурiн öни меным те.
Руч-пыдди ме тенö, мiча нылöј, кыја...
Радејт менö, мiча ныв!
Аттö дівö-дівö, аттö ыжыд дівö,
Радејт менö, мiча ныв!“
Нылыс оз i повзы, нылыс оз i пыккы:
— Муса сылы бурлак-морт.
Аттö дівö-дівö, аттö ыжыд дівö,
Муса сылы бурлак-морт.
Окагiсны јона нылыс удал зонкöд ..
Гортö локтiс удал-зон.
Аттö дівö-дівö, аттö ыжыд дівö,
Гортö локтiс удал зон.
Руч пыддиcö кыјiс, руч пыддиcö вайiс
Аслыс муса мiча ныв.
Аттö дівö-дівö, аттö ыжыд дівö,
Аслыс муса мiча ныв.

М. Н. Лебедев.

ОЗ НЕКОР ЛАНТЛЫ... = 17-

(Сывсö „В реке бежит“-моз).

Оз некор лантлы пемыд вөр,
Пыр сылөн шыыс гөгөр кылö...
Көт уөö лым, көт кiггö зер,
Ур-кыжыс пагтöг мунö ылö.
Ур-кыжыс, вөр шöрын ен вош...
Зев матын ветлö ыжыд ош.

Көн вöрыс шöкыд, пујас куз,
Пес-вöчыг рытöз тильгö сені,
Ен, зонмö, ужалігөн уз,
Ен вунöд мунан тујыс көні,
Ен ылав: тујлөн уна вож...
Зев матын ветлö ыжыд ош.

Ҷор тоша ветлыг-муныг морт
Göd вöрын козјас улö пукгö
Сен абу теныд шоныд горг,
Сен делö пукалыгелөн зуггö.
Мун воғö, воглав, пагкыд тош...
Зев матын ветлö ыжыд ош.

Рытгорув вöрын миҶа ныв
Ҷик öтнас пожјö пувсö öктö.
Оз шогғы, ыглö ыланкыв,
КбҶ псжјыс омöля-на гөктö.
Ен тырт, бур нылöј, ассыд пож...
Зев матын ветлö ыжыд ош.

Вөр тујöд шондi летчандыр
Збој чельад котöртöны уна.
Бур-пiјан, гулајтнытö гор,
Бөр гортад ödjö, ödjö мунö
Кок тiјан пышјöм ыглö чој...
Зев матын ветлö ыжыд ош.

М. Н. Лебедев.

КÖН ОЛАМ МI... = 18 =

(Сывгö „Трансваль“-моз).

Көн олам ми, сен сулаліс
Зев важөн пемыд вөр.
Сен котраліс, сен гулајтіс
Куз сура жежыд көр.

Сен ош да кѳјин шѳјтисны,
Ур четчавны ез муз;
Сен лыдтѳм вѳлі пѳткаыс,
Ез бырлы кѳч да руч.

Гѳд вѳрјас куза ветлѳдліс
Звер кыыс—комі морт.
Ез повлы ошкыс, кѳјиныс...
Сен вѳлі сылѳн горт.

Зор козјас улын лажинтчис
Кыз керјыс вѳчѳм чом.
Ез пѳдлаг сылѳн ѳзѳсыс,
Кыз пѳрыс пѳчлѳн вом.

Лѳк плакајасѳн вевтѳѳма,
Му жожа, сѳенјас ѳѳд;
Кык ічѳт восса ѳшїна—
Щын сеті петас мед.

Рытгорув тајѳ чом дорѳ
Том чукѳртчѳма јѳз:
Том војтыр пыр-на гажѳдчѳ
Кѳт петѳма, кѳт ез.

ЛѳК ТѳЛѳН МУѳЗ...

(Сывгѳ „Реве та стогне“...-моз).

Лѳк тѳлѳн муѳз ѳингѳ пујас,
Зев јона ызгѳ снѳепрлѳн ва,
Ок вылѳ, вылѳ качѳ гыјас,
Веж быгјѳн ветлѳ сылѳн вал...
А кельд тѳлыс сїјѳ кадѳ
Шпынгуѳѳн шлывгїс кымѳр пѳвст
Кыз бытѳѳ пыжа гы кост катѳ:
Бурс сунлас вошѳ, кыптѳ бѳр.
Быд морт-на ѳіктын вѳлі узѳ,
Ез чуксы петук арға вој,
Сек шуштѳм кыліс буксѳм сузлѳн,
да... нора зуртїс јасењ пу...

ÖVVÖ.

Пөчө менө візлывліс,

Потан дорын ғывлывліс:

„Övvö, övvö, övvö!“..

Пөчө менө лантөдө,

Кызпу лажкан лажкөдө:

„Лујкі-лајкі, лујкі-лајк!“..

Пөчө ғылө нораа,

Лажкан зуртө гораа:

„Зуркі-зурк, зуркі-зурк!“

„Зарні піөј, уз-нын, уз!“

Гөлдөмшөрөј, уз-нын, уз!

Övvö, övvö, övvö!“

Шебрас кокөн чужжала,

Ічөт кекөн шыблала.

„Övvö, övvö, övvö!“

Пөчө бара тубыртас,

Ешкын-улө шебрөдас:

„Övvö, övvö, övvö!“

Кодыр дурдас ғывны пөч,

Кута лөвтны ачым щөщ:

„Öv, öv, öv, öv!“

Пөчө бара-нын ғылө:

„Вөрын лебалө ғылө,

Övvö, övvö, övvö!“

Ажыд муні вөравны,

Гөла-урјас лыжавны

Övvö, övvö, övvö!“

Зэв-өд сјјө ачыс зіл,

Вајас теныд уна ғыл.

Övvö, övvö, övvö!“

Мамыд муніс турунла,

Регыд локтас—ен бөрд, ен.

Övvö. övvö, övvö!“

Маруца
Куза Сам
Вам Ване
Сам,
Тена Кат
Маша
Мен шур
Долд,

Быдман—ыжыд лоан морт,
Вылө лебзан, пөтка борд.
    Өввө, өввө, өввө!
Ачыд кутан вөравны,
Ручјас, ошјас кыјавны.
    Өввө, өввө, өввө!
Куза тақи ылас пөч,
Кытчөз оз лант ачыс шөщ.
    „Өввө, өввө, өввө!“
Ывла-н војтөв шуҗлалө,
Керка-н шоныд оңјалө.
    „Өввө, өввө, өввө!“
Кага потан довјалө,
Пөчө сені вугралө:
    „Өввө, өввө, өввө!“

Тажө гіжа тіјанлы
Гөлөмшөр ныв-піјанлы,
Уна олөм во бөрын
Муса комі му вылын.
Гашкө, коркө ылыштад,
Посні чој-вок лантөдлад:
    „Өввө, өввө, өввө!“
Тажө ыланкывјасас
Нора кылан шыјасас,
Кылө вөрлөн шувгөмыс,
Комі јөзлөн шогөмыс,
Тільөм-мыргөм оломыс,
Кынөмпөтсө перјөмыс:
    „Өввө, өввө, өввө!“

В. Ё. Чісталов.

Чужи-быдми гөд вөршөрын,
 Деревнаыг петі,
 Новлі чорыд сера дөрөм,
 Віча гач да көті.

Муртса сувті ас кок жылө,
 Уж пыр меным вічміс:
 Зыбка дорын өввө гывны,
 Ічөт кага вічны.

Кага бөрдө, ачыл бөрдан—
 Горажыка горзан;
 Пөжөм јөлөн сурыг вердан,
 Косжык рузум корсан.

Бөрдые кага дыр оз бурас,
 Абу сылөн лантөм;
 Керка өзөс швачкан бура,—
 Пышжан ворсны һајтөн.

Ыжыд мамыд коргас тенө,
 Јуалас „Көн вокыд?“
 Вөснөд һөрјөн швачкас тенө,—
 Лудзас кыкнан бокыд.

Рытын мамө ужыг локтас,
 Вајас лөм да өміз...
 Сещөм вөвлі чельад војас,
 Казтывла-на өнөз.

Һөбдінса Віттор.

ШОНДИ ПЕТӨ, ШОНДИ ЛЕТЧӨ.

(Гыввө „Солнце всходит и заходит“-моз).

Шонди петө, шонди летчө.
 Менам турмаын гөд вој.
 Ошинулас часөвејјас...
 да е-ек! да е-ек!
 Кыкөн ветлөны зев збој!

Кыңи колө менө виңдө,
Бурөн турмаыг ог мын.
Сетыг рад, егкө, ме петны...
    да е-ек! да е-ек!
Көртөн дорөма том вын!
    Мыјла, көрт, те менө кутан?
Часөвејјасыг те лок.
Кыңи жугөда ме тенө?..
    да е-ек! да е-ек!
Меным абу те бур вок!
    Оз-нын лолы меным вөла
Вөрын лебавны быд вој.
долыд олөм менам воши...
    да е-ек! да е-ек!
Вынтөм лоі бурлак сој.
    дугды гөравны, гөд кырныш!
Ез-на богтны менгым јур.
Бурлак гөлөм те он кокав...
    да е-ек! да е-ек!
Теныд, кырныш, ме ог сур!

М. Лебедев.

ВЫЛЪ ЈЕКТЕҢІЈА.

Арга рытын сорөн
Вичко пощөс дорын
Манакиңа коріс
    Асвыс мусуксө. (3)
Ез лок сетчө морыд..
Јенвозын сек гора
Гөлөмшөрсө јоріс
    Мөдкөд мунөма. (3)
Господөј да јенмөј,
Гөлөмгаң теd кевма,
Көнкө-кө те ем-на,
    Гажмөд гөлөмсө. (3)

Кыліс јенмыд... Војыд
 другыг југыд лоіс—
 Четверѣ віна воіс
     Өшің роздыс. (3)
 Војбыд равзом кыліс—
 Манакіна ғыліс
 Зев јеннога ғылөм
     Уна ногјасөн. (3)
 Асја тоңгіс гора...
 Вічко өзөс дорын
 Кодкө лөвтө нора—
     Сетчө угөма. (3)
 Локтө поп-фак ғывны,
 Адзіс воссө нывлыг,
 Лөвтөм кутіс кывны:
     „Аттә, трагіча“. (3)
 Локтіс кујім пөчө.
 Воггіс вічко өзөс—
 Попыд вігтјас көзө:
     „Лоі чудеса. (3)
 Тані тајө нылыс
 Војбыд кевміс, ғыліс..
 Міјан олөм јылыг
     Угтөз кевмөма. (3)
 Сещөм јона кевмас—
 Петкөдчылас јенмыс,
 Медга ыжыд јенмыс
     Ыжыд мілөгтнас. (3)
 Јенгыд повзас—сөрө,
 Вомыс муртса вөрө,
 Рушку пыщсө көрө—
     Кодкө пырөма“. (3)
 „Четчы муса чојөј“,
 Бөггіс поп-фак сојөд:
 „Куз-өд арға војыд,
     Музін јона зев!“ (3)

Гусо́ник дак шуо:
„Мы́j о́тнадөн жуан?
Менё—мы́j ен нуо́д—
Важо́н тельепіт“. (3)

Пёрыё по́чо кевмо:
„Господе́j да јенмо́j,
Талы-моз-жо́ меным
Агто́ петко́длы!“ (3)

Ілля Вас.

МЫЛА МУСА КОМІ АҢ.

(Сывгё „Нива, моя нива“-моз).

Міча комі нылө́j,
Меным те зев муса,
Јона муса меным
Тенад гажа олө́м.

Те моз сывны, ворсны,
Міча зарні нылө́j,
Оз куж сегга њекод,
Пёрыёјас ні томјас.

Ічө́тїк-на вө́лін,
Муртса кывјыд артмө́,
Пыскылтан, а сылан
долыд олө́м јывгыд.

Быдмін сізім арө́з,
Бывла вылын ветлан;
дојдін ічө́т кокто́,
Сінва банө́н бөрдан.

Кодкө́ секі сывны
Нывјас піыг бөстїс,
Бөрдө́м тенад вуні,
Накө́д кутін сывны.

Тырі дасквајт арө́с:
Празнік-коф-кө́ воас,
Улыч вылын тенад
Јургө́ былө́м шыыд.

Секі теныд долыд,
Сө́лө́м-вылад кокњыд,
Чужө́м-вылад віра,
Кө́мкот, платте міча.

Кы́з арө́сө воін,
Верө́ссајө́ мунін.
Секі кутін овны
Аслад мужік дінын.

Аско́дыд-жо́ нылө́с
Отсөг вылө́ быдтан,
Потан дорын сылы
Мы́јјас кужан сылан.

Пёрыела-дор бөстїс—
Ветымынө́ тыргчан,
Кө́щас лабіч вылын
дө́мгїг мозыд мурзан.

Он-нын важ-моз горөд,
Нуркытөмөн нужөд,
Сөмын мыжкө, век-жө
Сылөмтө он вунөд.

Көт і аңлөн олөм
Помө пондас воны,
Сылөмгөд-тај сјө
Оз-на зикөз лөзгы.

Нем чөжыд те, анөј,
Уна верман ывны.
Асгыд шог і долыд
Сыланкывјө бостны.

Сјјөн те і муса
Меным, комі анөј,
Текөд меным долыд,
Вунө аслам шогөј.

Омра.

ЕЖВА ЈУ КУЗА. 20-43
(Сывгө „Вниз по Волге-реке“ -моз).

Ежва ју куза,
Терыб гы вывті
Лебзө ыжыд пыж
Јежыд паруса.

Пыжас пукалө
дасвіт удал зон,
Өті зон кынзі,
Ставыс гажаөг.

Најө ворсөны
Кујім гудөкөн,
Најө ылөны
дасноль гөлөсөн.

Өті бурлак морт
Міча чужөма,
Арга кымөр моз,
Ваас візөдө.

Јурсө лөзөма,
Оз-і лептыштлы,
Вомсө тупкөма,
Оз-і горөдлы.

Мыҗла, бурлак морт,
Гаҗі жугылтчін?
Мыҗла јортјаскөд
Те он гажөдчы?

Кінас шеныштөіс
Шогыг бурлак морт,
Шуіс-горөдіс
Нора гөлөсөн:

„дона јортјасөј,
Удал зонјасөј,
Енө фівитөј,
Енө лөгагөј!

Менам сөлөмөј
Шогөн тырөма,
Менам долыдлун
Ылө кольөма!

Муса Машукөј
Менө еновтіс,
Југыд шондіөј
Менам кусөма!

Богтөј шыбытөј
Менө, коңөрөс,
Гудыр ва пышкө,
Жужыд кыркөщө!

Ме-кө мустөммі
Муса Машуклы,
Овны му вылын
Меным ынөмла!“ .

М. Лебецов.

Пагкыд, саджа мiртуј куџа,
Са-коџ арға пемыд вој,
Рөттө, пызјө пара вөла;
Көт i пемыд,—јамщiк збој.

Вөтлө вөвјас пуклөс вылын,
Мыјкө мургө, ғылө пыр.
Сылөн колланторјыс доџдын
Кывзiс ғылөм вель-ниң дыр.

„Мыјнө тащөм нора ғылан,
Когтан гөлөм сiс-коџ морт;
Җорiң дырјi вiр-јај воштан,—
Тсмөн корган гу да горт.“

„Кывзы, другө, Трења сiктын
Шаңа быдмө мiча ныв.
Сiјө төрыт шуiс меным
Медса бөрја лечыд кыв:

„Весшөрө-пө менө корган,
Меыг буржык сурас тед;
Iчөт кага-моз-пө ышман...
Ме-коџ нылыд ем-на мөд“.

Со мыј понда нора ғыла,
Ог-ө шогөс еща вен.
Сөмын нывлөн оз вун кывјас,—
Јургө пельө, бытө звөн“.

дыр-на јамщiк мыјкө ғылiс.
Куџа јургiс тiлгун гор.
Ғылөм-шыө вөрыс садмiс,
Јона шувгiс кыҗлөн кор.

Сандрiк Јогор.

ШОР.

Ои, те, шорōј,
Менам шорōј,
Ізјас пōвсōд чолган;
Гуга сылан-
кывјас нора
Он і музлы голган.
Кор ме öнi
сiнад пукга,
Кывза тенгыд сылōм,
Пыр і думōј
вылō угō.
Чельад олōм-вылōм.
Кыңи секи,
Ічōт дырјi,
Ставным öткод чукōр,
Гажа лунō,
Ворсiг тырјi,
Бостам гуга вугыр;
„Ју арјаслы“,
Кыркōщ дорō,
Самалам-да чōвтам.
Лъiбō агным
Пырам шорō,
Лъōмпу пожōн кōвтам.
Черi вōли
shedō уна,
Каңлы севса вајам;
Он і тōдлы
Луныд мунō,
Гортō горōн кајам.
Мукōд дырјi
Гулу чунјас,
Кала iзјас öктам;

Оз-ö кынмы
Секі чуңјас,
Котралам-да јоктам.
Либö перјам
Вöлі Һаша
Помны виңвыв шорсö;
Бызган дорын
Јона гажа,
Купајтчам да горзам.
Баткөд пемыд
Аргавојын
Пузыр „азлас“ богтам,
Летчам кыбны
Гортдін чојөд,
Полөмыд сек бөстө...
Ок, те, шорөј,
Менам шорөј,
Төда тенгыд ғылөм;
Теөј менгым
Ғылан нора
Чельад олөм-вылөм.

Ј. Колегов.

ЛУД ВЫЛЫН.

Из-ју дорын, веж луд вылын
Ғоңјалöны зоріңјас,
Југыд гөрда, лөза рөмөн
Ғірдалöны зарңјас,
Шондi зарңиалө-ворсö,
Міча лөзөгө кымөрјас.
Јенеж кымөрјасөн ворсö.
Ру пыр кывтө јенежтас.

Гажа ваксö ортса сынöd,
Лолалö пөг, чöскыд дук.
Вojлö¹⁾ нимкофысла вiрыд,
Сöлөм jöктö: jук-da,jук....

Лун төв улjөвкод зик небыд,
Пöлтö сынöd пiыг jум.
Ыштö долыдысла лолыд,
Видчысö вед мыжкö дум.

Сылö нiја чалjас jылын,
Вежгыласö гажа кaј.
Кылö пiiјас²⁾, вылын,
Гудöкасö колiпкај.

Нылка сылö, бурлак ворсö:
„Котöрти да котöрти“...
Сынзöдгыјас куза кiгсö,
Jурго гора jöла шы.

Бурлак гусöнiкөн нывлы
Шуö: „Нылка, кылан он?
Муса Таңук, ог пöрjавлы,
Менам тетöг оз лок он“.

Рöдник³⁾ лыа пiын булгö,
Топта⁴⁾ узö жужыд сон.
Кутчiөлöны бердыг-бердö,
Окасöны ныв да зон.

Бiја öгыр.

J Y G. 212

(сывсö „Белеет парус“-ногөн).

Со мытчысö кыаыс, шпынjалö Ежва.
Сöзjу дорын лебалö томыник jуc.
Лөн сынöдын бергавны мајбырлы вöла,
Зев назöник шлывjалö мајбыр оз ус.

1) Војлö—ödjö котралö.

2) Пiiјас—облака.

3) Рöдник—ключ.

4) Топта—топыда.

Оз кажітчы 6тнас6н, југаныд шог66,
Зев уліті ва вылас шывјал6 пыр.
Мыј 66л6мас јіж6ма? асывбыд нок66,
Пыр горзышт6 нораа, лебалігтыр.
Лун саріґсаґ в6јвыл6 воісны кык6н,—
Ез овныс6 југјаслы 6тлаын сур:
Воґ асылын береґсаґ лыјісны нај6с,
Ез кып6д-нын ва вылыг 6ткікыс јур.
Сек 6тнас6н горзігтыр кып6дчіс југыд.
Пыр 6ні6ґ лебаліс коґ6р6ј сен;
П66 66л6мыс јонтышт6, 6інваыс курыд,
Оз шог66мс6 коґ6рлыг кыаыс вен.
Со мытчыг6 шондіыс, м6вкј6дл6 сын6д.
Пыр с6ґышт6 ґ6жј6нїк в6јш6ра ру.
Со в6ј выл6 горзіг тыр] м6д6ма југыд,
Оз важмозыс долыда бордјасыс ну.

т .

Сандрік Јогор.

VI

ПЕРМЈАК ЃЫЛАНКЫВЈАС

ОГКӖЛОН ОҢО.

ОгкӖлӧн оґӧ,
Туј шӧрӧт вегкыта,
Бокӧ не кежны мед,
Талтчавны крепыта—
Шондїлан ґабазӧн ¹⁾)
Гӧрд мїча плаггезӧн.
Раз-два, раз-два!..
Кїн ²⁾) сетчїн ґугӧма,
Рјад шӧрґїс петӧма?..
Веж коктӧ, кылан он?!
Он-кӧ кыв, пет, мун сег,
Рјадсӧ ен сорлав ³⁾) вег.
Раз-два, раз-два!..
Гов ⁴⁾)-пїжан чельад мї,
Шуд-сӧрїс кольӧммез,
Чукӧрӧн, ґабазӧн
Бї-југӧр вотамӧ,
Ыпкамӧ, дорамӧ
долыт лун, мїча лун—
Раз-два, раз-два!..

-
- 1) Чукӧрӧн.
  - 2) Kod (kodi).
  - 3) Торкав.
  - 4) Гӧль.

Пїту-Ӧнӧ.

ГАЖАЖЫК КОМІЕЗ ОЛӢ!

Гажажык коміез олӢ!
Шогавны, бӓрдны оз кув;
Кулӓміг ӓкӓр ед полӓ—
ӓкӓр оз кув мїжан лов!

Лов мїжан кусны оз вермы,
Лолыслӓ оз лок кулӓм...
Ловја морт ӓкӓр оз јӓрмы,
Мортыслӓ он тупкы ӓм.

Уна мї адзылім шоггез—
Жалејтїг ӓкїн ез вӓв!..
Вунӓдам сїјӓ бур воннез,
Шогсӓ мед нӓбӓтас тӓв!..

ӓкӓр шотчїгӓм ег тӓдӓ—
Кошшїм мї век кынӓмпӓт,
Гмевжыка Комїез ветлӓ,
Мїжанӓс адзасӓ мед.

Пондам мї гмевжыка овны,
Мїжанлӓ шог—абу шог;
сугдам мї локкеслїг повны—
Локкеслӓ адным мї лок.

Гажажык Комїез олӓ,
Кытчӓз лысїнныт ез быр;
Мїжанлӓ гажыс і колӓ—
Аг гаж-олан лоас пыр.

КОМІ ГЫЛАНКЫВ.

Олі ме—тӓждыгї пыр,
Бур олансӓ ег адзыв;
Гажа луннес ез вӓлӓ,
Мїча ојјес ез овлӓ.

Шондї петас—коклын ме,
І кымӓссїм ва леҗчӓ;
І ужалан сїз лунтыр—
Аслыт места он адзыв.

Гортö локтан—инь видö—
Вег олівөн пыр шуö,
Чöльафоккет горзöны—
Сојны-јуны корöны...

Ок те менам неолан,
Көр те ме дыниг мунан?..
Мун-жö чожжык умöль лун
Коль менö кымöра ој!...

Töda ed—те ме дыниг
Кыз гöгльан тарöвчыштан
I сугеддес ме јыліг
dygdacö геравны сек,
Інька dygdac видчыны,
Зоннез, ныввез горзыны...
Гажа пінья керкуіг
Оз понды петавлыны.

Казантсов Петра.

КОМІ НЫЛÖЈ.

Комі нылöј, міча нылöј,
Ен те сещöм норөн сыв,
Med мі том јöз егö кылöј
Тенчіт нора сыланкыв!
Мыј те öні інö бöрдан,
Гажöдчыны колö көр,
Көр те лоан жöник сајын
Бöрдны лоас секі пыр.

Јештан ешшö пöрігмыны—
Норөн сывны піньятö,
Горыв гордас пыр пукавны—
Кігны ассіт өінватö.

Так сыв-жö, сыв-жö, комі нылöј.
Кытчöз том кадыт ез быр;
Сыв-жö, гажёт комі јöзсö—
Гажыс колö сылö пыр!

ТОМ НЫВВЕЗВЛӢ.

ГӢгрӢс чужеммез,
ВӢра чужеммез,
БасӢк кажоккез,
Гажа герӢммез,
    БыщӢм ныввезӢ! (2-Ӣг).

Ӣтпыр олатӢ,
Чожа быратӢ,
Кыз-тај ӢорӢӢӢез 1)
Чожа когматӢ,
    АрӢн кӢсватӢ. (2-Ӣг).

СылӢ, гажӢтчӢ
Гажа том кадас,
КужӢ овнытӢ
ЧветӢтӢм порас
    ШоглӢ ед сетчӢ! (2-Ӣг).

Пемыт думаез
ЈурӢе вашӢтӢ,
УмӢль олансӢ
БокӢ вештыштӢ
    Гажа пӢгнаӢн! (2-Ӣг).

ГӢгрӢс чужеммез,
ВӢра чужеммез,
Гора голссез,
БасӢк кажоккез,
    КужӢ овнытӢ! (2-Ӣг).

ӢЧМОӢЛӢН ТӢЖӢӢГӢМ.

Мыла жӢ менӢ тӢ,
АјӢӢӢ-мамӢӢӢ,
РӢӢӢӢ вонӢӢӢ,
СојӢмӢн сојӢтӢ—
ЖӢӢӢклӢ сетӢтӢ
ПӢрӢе сажӢ?   } 2-Ӣг.

1) ӢорӢӢӢез—цветок.

Асланым увтырын
 Ме ја умоль вӧлі,
 Ме ја ӈе чож вӧлі
 Віҗлын і ыбвылын,
 Сакӧј ужаланын,
 Ыҗыт туҗын?..

} 2-г.

Так мыла-нӧ менӧ ті
 Етчӧҗҗіс воштӧтӧ,
 Соҗӧмӧн соҗӧтӧ,
 Јурӧс урсавӧтӧ—
 Жӧнӧклӧ сетӧтӧ
 Пӧріе сажӧ?..

} 2-г.

ГЫЛАНКЫВ.

Мыла меным томлӧ
 Інӧ сӧҗӧ гӧкыт,
 Мыла вын кусӧн?
 Мыла мувлын җескыт?..

Мыла журын дума
 Кырныш-моз пукалӧ,
 Вем пыдӧсӧс менчӧм
 Ој і лун кокалӧ?..

Мыла вірӧс біӧн
 Вывтыр менчӧм сотӧ,
 Когтӧ паскыт морос,
 Гӧлӧмӧс ламӧтӧ?

Неважын-тај ешшӧ
 Пыр ме јӧкті-сӧлі,
 Том чельаҗыс-шӧбын
 Тӧв-сӧбын вӧтлігі.

А ӧні меным томлӧ
 Мыҗ-нӧ сетщӧм лоӧс—
 Сы-ӧҗа шог кутӧс,
 Ловҗӧн менӧ соҗӧс!

TE-Ed БАСӨК КОМІ ЗОНӨ.

(На мотив „Ты моржак крагивыј“...)

Te-ed басөк комі зонө
Теныт тырө кык-дас год,
Те радејт менө бур вонөј
Текөт гажмас менам горт.

Пріпев: Му-вылын, ва пыщкын
Пуктам агеіным вын...

Өні арміјаө мунан
Менө кољан төждісны,
Понда сек ме лыніг-лунө
Тенчіт јуөр відчісны.

Му-вылын, ва пыщкын
Пуктам агеіным вын...

Те ен горзы комі нылөј
Мунны меным локтіс кад
Те кољлав менө ғылан кылөн
Мед сөлөм вөлі менам рад.

Му-вылын, ва пыщкын
Пуктам агеіным вын...

Өні арміјаыд міјан
Сіја некінліг оз пов,
Абу поліг гөв-јөз-піјан
Көт талун пуктас агеіс лов.

Му-вылын, ва пыщкын
Пуктам агеіным вын..

ГЫЛАНКЫВ.

Сыланкы

- Уна ныввез чукөртчисö, (2-ig)
 Зон, зон мича ныввез
 Зон, зон комі ныввез } 2-ig
 Чукөртчисö.
- Иъва дорö котөртисö, (2-ig)
 Зон, зон мича ныввез сиз оз...
- Паскөмнысö чөвталисö (2-ig)
 Зон, зон с. оз...
- Бад-кус-увгö пукталисö, (2-ig)
 Зон, зон с. оз...
- Асныс ваö четчалисö, (2-ig)
 Зон, зон с. оз...
- дыр ваас тульөтчисö, (2-ig)
 Зон, зон с. оз...
- Васіліса кынмалöма, (2-ig)
 Зон, зон с. оз...

ГЫЛАНКЫВ.

- Унаыг ме сывлывлі,
 Јөзсаң аттö кывлывлі—
 Пöландн-моз піксаса,
 Јөз гөлөмö кытсага
 Комі сыланкывјөн (2-ig).
- Менам сетщöм оланмог—
 Овлö гажа, овлö шог!
 Гажыс-дырјі орсышта,
 Гажыс бырас шогышта
 Комі сыланкывјөн (2-ig).
- Вот-ед менам олөмö—
 Гажа мувлас зольчөмö;
 Пöрисма кор—лаңтышта.
 Олан жалдн казтышта—
 Комі сыланкывјөн (2-ig).

Менам ылѳм оз на быр,
Кувтѳз кута ывыны пыр;
Комі јѳзсѳ гажѳта,
Шогсѳ сыліг вашѳта

Комі ыланкывјѳн (2i-з).

Кор ме ыла—огсѳ јур,
Пыр ме ыла мыј медбур;
Лѳка олѳм нещкышта,
Бура олѳм ошкышта

Комі ыланкывјѳн (2-ig).

Кывзѳ бур јѳз ылѳмсѳ—
Быдѳс мјјан олѳмсѳ,
Олѳ пыр бур гѳлѳмѳн,
Олан колѳлѳ ылѳмѳн

Комі ыланкывјѳн (2-ig).

Њобѳнса Віттор.

ЧАСТУШКАЕЗ.

Талун локтіс објавленьѳ
Сельсоветѳ корѳны,
Ињнез¹⁾-ныввезлѳн собранњѳ
Фелегатка бѳрјыны.

Оѳжык²⁾ мјјан Марін вѳлі
Феревенскѳј таратуј,—

Кызі лоіс фелегатка

Огсѳс³⁾ сылѳ паккыт тѳј.

Ѳтпыр вѳдіс менѳ мамѳ,
Мыла дыр ме ветлѳта,
А ме ветлі комсомолѳ
Лыѳѳі полѳтграмота.

---

1) Бабајас.

2) Војдѳр.

3) Вогсѳс.

Важын төдліс комі морт
Кабак да көжіча ¹⁾,
Өні міжан Кудымкар—
Асланым столыча.

Аја, дурдам-нын ужавны
Шонді өддөн-нын ²⁾ лажмыт,
Кудымкарө колө мунны,—
Талун сетчін ³⁾ комі рыт.

Менө богтісө служитны,
Гортө кольтчіс басөк ныв,
Ме пісмоез понда гіжны
Мед-бы гажтөмгөс оз кув.

С. Кудымов.

ОҢЖЫК ОЛІМ.

(Сывгө «Раз полоску Маша жала»-моз.)

Оңжык олім бусын, саын,
Костім луніс-лун сінваез,
Бура горзім.

Ајка өтөрө тојлалас,
Балычаезөт кыскалас—
Іңкөт „орсө“.

Сің мі чуддез кыңи олім,
Јөз-коласө петны полім.
Натын быдмім.

Богаттоыс черанвезјө,
Кыңи чорыт стальној гезјө
Көркө шедім.

Револьутсіја гымаліс,
Сарліг троннезсө пөрлаліс—
Шонді петіс.

---

¹⁾ Мешөк.

²⁾ Зев-нын.

³⁾ Сені.

Мі свобода киж бостім,
Книга оѣдѣн гиннез остіс
да велѣтіс.

Ќні огѣ колтѣѣ бѣрѣ,
Оскаламѣ оѣланъ горѣн—
Сажміс муыс.

Інѣка долыта ловѣісіс,
Гѣкыд оланіс мездѣтіс—
Локтіс тулыс.

Сінва дурдіс ѣні петны,
Гѣлѣм орсѣ, готов потны,
Ќм гералѣ.

Сѣлегатка миж бѣрѣям,
Сіѣ інѣка бура дорѣѣ—
Туж мытчалѣ.

Гѣгѣр вільмоз ѣні петѣ,
Інѣка ужалѣ советын—
Олан дорѣ.

Умѣль важѣка кад чулаліс,
Гѣрд југѣра лун паскаліс—
Оѣланъ корѣ.

ЧАСТУШКАЕЗ.

Сіліс піснѣа-вільѣ горѣн
Візыв віра, міча ныв.
Мунѣ говкыс керѣс-дорѣт,
Мезміс гѣлѣмѣанъ бур кыв.

Мыј те ме-гѣрын ветлѣтан,
Ме-ед тенѣ ог оков.
Політчіткавлѣ мунамѣ—
Чуд-моз гортын ен пукав.

dyrda текöд ме ветлötны,
dyrda өөлөм гажötны.
Муна рытнас талун клубö
Комі пігна горötны.

Сабан-гöрсö чапкім бокö—
Сіја умöль жур-вердіг.
Трактор ыб-вылö петкötам,
Кос һекör сіјөн оз віг.

Кыз кынöма поп Іван
Радіо відыштілö:
Кытщöм ета-пö віган,
Ғаыв-пö рјавзышлö.

Јöкты, јöкты, Тімопей,
Јöкты лығіныт кör ем.
Ағ кок-увтын му дрöбалö,
Оғсö, угдö журын вем.

Арға кадыс, пемыт кадыс
Соіс улөн менчім жур:
Алімент вешта посадö,
Сетчöғ воштіс томға дур.

Менам другö басök чужöм
Візыв віра зонкаок.
Лығғім кнґга талун кыкөн
Адқім өөлөм бурмөток.

М. Ліхачов.

---

1) Выль. 2) Јöлаыс. 3) Аслыс-мөлөс гöрсö шыбытім.
4) Омöль. 5) Сила воли. 6) Сіктö. 7) Мач.

ЛОН.

Меным ажӧ кӧзӧс лон.

Бур да быщӧн быдмӧс лон,

Ак, те, дӧвӧ быдмӧс лон (2-ӧ).

Лонӧс ассӧм ме весӧтӧ—

Лок турунсӧ вужнас лети,

Ак, те, дӧвӧ вужнас лети (2-ӧ).

да велалӧс лӧн пыщкас

Јӧгӧс Ваӧу Пронь-быдтас

Ак, те, дӧвӧ Пронь-быдтас (2-ӧ)

Лонӧс менчим быдӧс талӧс,

Гӧд мугӧннас бергӧтӧс,

Ак, те, дӧвӧ бергӧтӧс (2-ӧ).

Вӧстали-бы ажӧлӧ,

да жаль меным Ваӧуӧ,

Ак, те, дӧвӧ Ваӧуӧ (2-ӧ).

Пета талун ојшӧрӧн,

да лапкиӧа гӧд шалӧн,

Ак, те, дӧвӧ гӧд шалӧн (2-ӧ).

Ваӧуӧс ме видчӧгла,

Гольа-бердас кутчӧа,

Ак, те, дӧвӧ кутчӧа (2-ӧ).

Раз-мӧд сӧјӧ окышта,

Гӧлӧм ассӧм бурмӧта,

Ак, те, дӧвӧ бурмӧта (2-ӧ).

Розосвосӧ видчӧгам,

А сы-бӧрын гӧтрагам,

Ак, те, дӧвӧ гӧтрагам (2-ӧ).

Пӧту Ӧнӧ.

ОЈ, ТЕНЫТ-ЈА ТОМЛО.

Ој, да теныт-ја томло жугылтчыны,
Теныт-ја бөрдны кугылтчыны,
Тенат-ја гөлөмлө шогыслө гетчыны,
Теныт-ја дугдыны сывны гажөтчыны.
Шогмін те быщөм, вiр тенат пым,
Морос кыз жуслөм, чужөм кыз лым;
Синөн кыз жүгөрөн оҗлаң виҗөт,
Кокөн сувт чорыта, пиҗна горөт.

Јөз гөгөр сажмө туж аслыс огтө:
Колхозө гамазөн пырө, чукөртчө.
Олансө мөдө вильмоз лөгөтны
Коммунизмлаңө мунны лөгөтчө.
Му пагта говкыс гымалө мунө;
Гөрд платыс чарбијон өзјө,
Быд локсө сотө, кырныщсө пөдтө:
Голлезлө гаж лун сибөтны көсјө.

КӨКӨ ГОРТТОМ...

Көкө горттом гера, басөк көкинөј
Парма јаг-шарын;
Норөн бөрдө чөчкөм жура нылинөј
Југыд шор-дорын:
„Чожа ид шепјасас наскыт ыб шөрын
Пөдтас көклиц гөрш—
„Петырлун сибөтчас чожа сы бөрын,
Нуас менчим горт.
„Төдтөм-јөз-пыщкө да пемыт вөр шөрө
Гортөим индасө;
„Чужөј һаң-дорө да һельубөј сажө
Менө гетасө.
„Ог ме понды секі југыт шор дорас
Естөн пукавны.
„Һебыт турунлас да чөчкөм кызувтас
другөс видҗигны!“ **Піту Өһө.**

Ок, көбы вермі ме
 Јөзсө сажмөтны,
 Ок, көбы кужі ме
 Сіјө четчөтны!
 Ок, көбы шонді-моз
 Аслам ме бағныөн
 Јөзыслиг өлөмсө
 Кужі ғылөтны—
     Сек бы ме чепөсөі,
     Јонжыка горөті,
     Быдлаіс өтлаө
     Јөзсө грудіті;
     Шапкаөс чапкі-бы,
     Сувті ыылөжык,
     Сінөн, кыз југөрөн,
     Јөзлө віңөті.

І сек-бы вісгалі ме
 Мыла сің сөкыт,
 Зубыт да курыт
 Јөзыслө овны!..
 Сек бы велөті ме
 Аслам бур өлөмөн
 Кыз колө дугдыны
 Лөк јөзліг повны!

Гаврив Пјодор.

МУНА, ЛЕЗЧА ЈУГЫТ ШОР ДОРӨ.

(„Ах, полным полна коробушка“-моз).

Муна, лезча југыд шор дорө,
 Сетчін рытөң вітчіса.
 А кыз локтас өөлөмшөріңөј,
 Гола бердас кутчіса.

Сіја богтас аслас кіезлө,
Менө лептас вылына,
да оковны пондас чужомбс
Жмитас менө јонжыка.

Нуас менө чочком кыз увтө,
Веж турунлас пукгөтас.
Вењеч тужө басбк зоріззез,
Менам јурлө пукталас.

Пондас шуны: гөд сінкымаѳ
Кыз-пө тенө рафејта,
Кыз-пө песгө менам моросын
Текөт гөллөм перыта.

Менам Вању, дона другінөј,
Њекөр сы дыніг ог мун,
Пондам овны кувтөз өтлаын,
Сыкөт адза гажа лун.

Мамө шуө: беднөј-сајө-пө
Ме њекөр тенө ог сет.
да ме ачым богат морт сајө—
Богтө јур,—њекөр ог мун.

Пемыт өјөн гортіг пышја ме,
Аг ај-мам коѳін оз сет.
Вању менам јурсө оз өшөт,
Нужда сіјө оз повзөт.

Өні му вылас віль-кад лоіс ед
Озлањ мунө беднөј јөз.
Віль олансө дорны пондасө,
да орөтны черањ вез.

Міјө гозјөн беднөј јөз понда
Кувтөз пондам пеггыны,
Віль олансө комі јөз шөрын
Міјө кутам лөгөтны.

Вон-тај локтө өллөмшөріңөј,
Сылө паныт котөрга.
Біөн өзта сыліе гөллөмсө,
Вынсө пеггыны содта.

Гаврив-Пјодор.

MIJÖ dOPGIGGEZ.

(„Мы кузнецы“ мөз).

Mijö dorpiggez, pым-вiра морос,
Mi dорам југыт вiль олан,—
Вылөжык мөлөт, буражык горөт,
Том зоннез оҗлаң ө мунам.

Гөлөмгаң комi му раҗејтам,
Mijанлө дона СССР,
Уҗалам, важсө ог жалејтөј,
дорыслө овны вег некөр.

Быд вартөм-бөрын пемыд ешшө,
Бi-чiрiс өзјө пемыт жар...
I комi отiр плагөн петө
Сөлөмыс сотчө кыз пөжар.

Со оҗлаң, уҗыс бура муно...
Завод i му mijан быдөс.
Олансө дорам луниг-лунө,
Аг сажмө пемыт вөр быдөс.

Mijö dorpiggez, pым вiра морос
Mi dорам југыд вiль олан,—
Вылөжык мөлөт, буражык горөт,
Том зоннез, мунамө оҗлаң.

М. Љикачов.

КОЛЛӨМ.

(На мотив „Провожала меня мать“).

Кызi коллыс менө мам
да салдатө,—
Сыкөд бөрдө сват да брат
дөд Iпатө.

Міҗан абу курыт лун,
Курыт лок пемыт лун.
Шуштѳм кад оз повѳѳт, }
Шогѳн ѳекѳр оз шогѳт. } 2-іѳ.

Челѳд, челѳд орсамѳ,
Турчѳг-тырѳј јѳктамѳ,
Кытчѳз орсѳтчѳ вір,
Кытчѳз томкад ез-на быр. } 2-іѳ.

Піту Ѳѳѳ.

СЫЛАНКЫВ.

Мама, ашын оз четчы,
Кошмаѳс лѳѳѳт менчѳм,
Кыј волыссѳ буржыка,
Вур пельѳсас јонжыка,
Мед оз ор-жѳ туј понас
Туж понас—јѳз ладорас.
Быдтѳн ассѳт зонтѳ-тај—
Сѳнмын шактарѳнкаѳс.
Чача-моз те віѳѳтѳн,
Јурвердѳетѳ відчѳгѳн.
Кывтѳ ѳекѳ чѳјтѳмыт
Ыжыт, пѳѳкыт ва шѳрѳт;
Берег-дорас оз лукас,
Ва шѳрѳѳтѳс оз пыкас.
Кѳлтчан-тајѳ, мамѳѳѳј,
Керку шѳрат ѳтнатѳн,
Гѳра кѳкѳн кѳккытѳ,
Сѳрѳыломѳн пуднытѳ.
Мунѳ зоныт јѳз мувлѳ,
Лебѳѳ сар-моз сарѳѳѳ.
Сарѳѳѳс-пѳ гыѳѳма,
Чѳм-гѳрд быгѳн лебѳма.

Піту Ѳѳѳ.

VII

ЛОЗ ПЫШСА ГЫЛАНКЫВЈАС

ЧИКЫШОС КОЛО КЫЈНЫ...

Чикышос колө кыјны,
Садёкө колө јортны,
Көјдысөн колө вердны.
Көјдысыс-на весавтөм,
Вердыгыс-на быдмытөм,
Көрткерөсын быдмөма,
Көрт пос-куза локтөма.
Јөзлы-өд абу лөгыд,
Аслым-өд сөмын лөгыд.
Стөкан јуа, мөдөс јуа...
Кор ме сабрі вузала
Кык шайта гудөк богта.
Гудөксө-кө паскөдла,
Сывнысө кө горөдла.

АСЈА КЫА...

Асја кыа воҗ лебалө.
Рытја кыа гор лебалө.
Ва вылын пыжајас кывтөны.
Сыналыгјасыс, бөжалыгјасыс—
Том молодечјас.
Пыж шөрын пукалыгјасыс—
Мича нывјас.

Најџ былџны шога, шога...
Вадорын ныв гуљајтџ да і бџрдџ.
Кокас тупель бџрвылас талалџ.
Јурас чышјан,—чышјансџ воштало
„Етјџ чышјан мем абу жалъ...
Жалъ меным муса другџј!“..

УНА НЫВЈАС...

Уна нывјас чукџртчјсны. (2)

Зон, зон, муса нывјас,

Зон, зон, мјча нывјас

Чукџртчјсны.

Купајтчыны мџдџдчјсны. (2)

Зон, зон, муса нывјас,

Зон, зон, мјча нывјас

Мџдџдчјсны.

Ежва дџрџ летчалјсны. (2)

Зон, зон, муса нывјас,

Зон, зон, мјча нывјас

Летчалјсны.

дџрџмјассџ пџртчалјсны. (2)

Зон, зон, муса нывјас,

Зон, зон, мјча нывјас

Пџртчалјсны.

Понџль улџ пукталјсны. (2)

Зон, зон, муса нывјас,

Зон, зон, мјча нывјас

Пукталјсны.

Асныс ваџ пыралјсны. (2)

Зон, зон, муса нывјас,

Зон, зон, мјча нывјас

Пыралјсны.

Јона сені солькџдчјсны. (2)

Зон, зон, муса нывјас

Зон, зон, мјча нывјас

Солькџдчјсны.

Вавіліса прѣступітчома. (2)
Зон, зон, муса нывјас,
Зон, зон, міча нывјас
Прѣступітчома.

РЫТЈА, ШУ, КАДӚ.

Рытја, *шу*, кадӚ, матушка,
МенӚ рӚдїтїн.
Асја, *шу*, кадӚ, матушка,
МенӚ мӚдӚдїн.
Лебѣа, *шу*, лебѣа, матушка,
СӚкӚл-тїтсаӚн.
Пукса, *шу*, пукса, матушка,
ЉельӚн садјӚ.
Адѣа, *шу*, адѣа, матушка,—
Асѣым мусукӚс.
Олам, *шу*, олам, матушка,
Бура мїчаа.
Боота, *шу*, боота, матушка,
Аслым нем кѣжлӚ.

САЛДАТӚ КОЛЬӚМА-ДАЈ.

НывјасӚј-пӚ, нывјасӚј-дај,
Роч акан-коф нывјасӚј!
КытчӚ-жӚ-пӚ-ј кольӚма-дај—
Вїчко чӚјӚ, шу, кольӚма.
Мыјла сетчӚ кольӚма-дај
Жужыд, шу-бд чӚјыс-да.
ЈешчӚ мыјла кольӚма-дај—
Жужыд-пӚ-вӚд ступјыс-да.
ЈешчӚ кытчӚ кольӚма-дај,—
Кїрјана завор воѣ.
Кїрјана завор воѣ-дај,
Мыјјас сетчӚ кольӚма?

Ічмонҗаслы горзыны-дај,—
Нывјаслы зон кольыны...
Роч акаң-коѳ нывјасөј-дај,
Роч сөкөл-коѳ, зонјасөј!
Јікіа чомөр коѳөс-дај
Рузөг пыҗа пув коѳөс...
Косөс-кө—кблач коѳөс дај,
Шома-кө—„вомпаөс коѳөс“
Јумов-кө кампет коѳөс-дај,
Курыд кө вина-коѳөс.
Сөддөс-кө-пс-ј са коѳөс-дај,
Јежыддөс-кө-ј—рыс коѳөс.
Јежыддөс-кө-ј рыс коѳөс-дај,
Быгыддөс-кө—лым коѳөс.

Пасјис Ч.Т.-В.

ОК, МІЛӨЈЕЈ, МІЛӨЈЕЈ-ДА...

Ок, мілөјеј, мілөјеј-да,
Шобді булки чужөмөј,
Јумов преңик вом дорөј.
Ок, мілөјеј, мілөјеј-да,
Өзјалан чігаркаөј,
Өзјалін да өзјалін,
Өзјалін да і кусін.
Ок, мілөјеј, мілөјеј,
Рытја відчыған торјөј,
Војса сөвет вөчысөј,
Пельөс сајын кутысөј,
Тупең пөщва кістысөј
Ок, мілөјеј, мілөјеј.
Асылын кольдөдысөј,
Ужінтөг уәлөдысөј,
Өбөдтөг ужөдысөј,
Пажынтөг лунјөдысөј.

Ок, мілөјей, мілөјей.
Бат-мамыг кәзәдысөј.
Чој-вокыг јанәдысөј,
Рәд вужыг јансәдысөј.

Ок, мілөјей, мілөјей,
Вунәдін-тај, вунәдін,
Ен-тај кәсјы вунәдны,
Нем-тај кәсјін раҕейтны.

Ок, мілөјей, мілөјей,
Вунәдін-тај, вунәдін,
Шоғ печал ыллә колін.

Ж. С.

ЖУРИНАЛЫ

Листбокјас.

Револютсија ғыланкывјас.

Интернатсионал	3
Том ужалыг јџз	4
Воџџ	5
Ільа Ваг—Зев ыжыд керка ми	6
Ч. Т.-В.—Ерд вылын гу нџрыс ем	7
М. Н. Лебедев—Зебигџн кольџџдигџн ғыланкыв	9
В. Т. Чісталов—дубінушка	10
Жан-Морџс—Гџрд дџрапас	11
Ільа Ваг—Ми аслыным агным	12
М. Н. Лебедев—Комі збојлун	13

Гџрд армијаса ғыланкывјас

Выл Паш—Гџрд армија	15
Ільа Ваг—Меным мамџ долыс пыр	17
В. Јогор—Ставным вџлм	18
В. Јогор—Ылын, ылын роч Кавказын	20
Выл Паш—Гџрд салдатџ мунџм	21
Выл Паш—Чапајев	22
М. Лебедев—Медбџрја вџт	23
Чісталев Т. В.—КВЗ, кывзы	24

Том јџзлџн ғыланкывјас

Сім Вањ—Том јџз воџџ	26
Выл Паш—Том дырјыд-жџ	27
Выл Паш—Том олџм	27
Выл Паш—Жужыд керџсын	28
Біја Огыр—Вџлі шоныд гажа тулыс	30
Сандрік Мікул—Велџдџџм тџм нывјаслы	30

